

Kyrkliga institutioner.

5.

Kyrkliga institutioner.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkliga institutioner.

Den högsta kyrkliga styrelsen i Stockholm utövas av Stockholms stads konsistorium, som utgöres av stadens ordinarie kyrkoherdar i de territoriella församlingarna samt i tyska och finska församlingarna med kyrkoherden i Storkyrkoförsamlingen, kallad pastor primarius, som ordinarie preses. Ärkebiskopen fungerar även, när han så vill, som »förmäste preses» vid sidan om pastor primarius, och för ärkebiskopen skall ock, »när så omtränger, räkenskap göras, och till honom de saker av konsistorium refereras, som hans censur behöva». I dessa bestämmelser, liksom däri, att ärkebiskopen är ledamot av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk, och att domkapitlet i Uppsala prövar den tyske kyrkoherdens »rättroghet», torde de enda nu kvarvarande spåren efter Stockholms forna avhängighet av ärkestiftet vara att finna. Stockholm är därför att betrakta såsom ett i realiteten självständigt stift med pastor primarius såsom styresman och biskops vederlike. Pastor primarius tillsättes av konungen, sedan församlingen genom val, bland av densamma med ärkebiskopens »ja och samtycke» kallade, upprättat ett förslag av trenne kvalificerade personer. Han har självskriven plats i kyrkomötet, rätt och plikt att utöva uppsikt över alla stadens församlingar, dess kyrkoherdar och övriga prästmän samt att giva venia concionandi (tillåtelse att predika); enligt instruktionen av den 16 december 1668 är han »skolornas inspector jämte andra som vederbör», varjämte folkskollärarinneseminarier lyder under konsistoriet, i någon ringa mån även folkskolorna. Däremot äger han icke rätt att inviga präster och bär icke biskopliga insignier.

Vid sidan av Stockholms stads konsistorium finnes även ett annat, kungl. hovkonsistorium (consistorium aulicum). Detta anses hava blivit inrättat i sammanhang med den av regeringen den 20 december 1662 utfärdade »Ordning, varefter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta». Dess ännu i huvudsak gällande instruktion är av den 28 juni 1681. Under hovkonsistorium lyda utom hovförsamlingen (med hovpredikanter) huvudstadens garnisonsförsamlingar. I hovkonsistorium är överhovpredikanten preses och har till bisittare de nämnda garnisonsförsamlingarnas pastorer, även som slottspastorn. (Se vidare sid. 317.)

Varje församling äger att för vårdan av kyrkans angelägenheter samt vissa ärenden rörande folkskola och församlingsbibliotek sammanträda å kyrkostämman med kyrkoherden till överläggning och beslut, varvid kyrkoherden, såvida ej annorlunda särskilt förordnas, är ordförande. Rättighet att deltaga i kyrkostämman

överläggningar och beslut tillkommer varje inom församlingen mantalsskriven man eller kvinna som är medlem av svenska kyrkan och vid val av stadsfullmäktige har rösträtt (se sid. 40) samt i avseende å påförda utskylder till församlingen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, icke häftar för utskylder för flera än två av dessa år. Två ordinarie stämmor skola årligen hållas, den ena före maj månads utgång för ekonomiska angelägenheter, den andra före november månads utgång för val till vissa befattningar. De kyrkliga ärenden, som till avgörande å kyrkostämman företagas, skola förut vara vederbörligen beredda av kyrkorådet eller särskilt utsedda personer. Vissa ärenden, som kräva skyndsam behandling, samt val kunna dock avgöras utan föregående beredning.¹⁾

Kyrkorådet tillkommer förutom beredandet av ärenden till kyrkostämman samt verkställandet av dess beslut att vaka över efterlevnaden av gällande författningar rörande religionens och sedernas vård, att förvalta medel, som blivit ställda under dess vård, och att i övrigt värda kyrkans angelägenheter. Kyrkoherden är självskriven ordförande i kyrkorådet. Övriga ledamöter utses av församlingen å kyrkostämman till ett antal icke understigande fyra och för en tid av två år. Kyrkovårdar väljas för samma tid av kyrkorådet bland dess ledamöter.

Eventuellt uppkommande frågor, som röra flera församlingar, skola avgöras av för varje fall tillsatta delegerade.

De flesta prästerliga befattningar i huvudstaden tillsätts på samma sätt som i landet i övrigt, med det undantaget dock att till prästerlig tjänst i Stockholm sökande kunna anmäla sig från hela riket (i övriga delar av landet är befordringsrätten begränsad till resp. stift).

Rösträtt vid prästval tillkommer en var, som inom församlingen äger att deltaga i kyrkostämman överläggningar och beslut (se ovan). Varje röstberättigad äger en röst, och rösträtt må i stadsförsamling endast utövas av den, som personligen infinner sig vid valtillfället.

Huvudstadens pastorat äro regala. Dock äro särskilda privilegier rörande tillsättande av prästerliga tjänster förlänade åt vissa för-

¹⁾ Betänkande med förslag ang. fakultativt införande av representativt system inom den kyrkliga kommunen har i februari 1923 afgivits av inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga. Enligt förslaget skola kyrkofullmäktige utses i de kommuner, där kyrkostämman härom fattar beslut.

samlingar. För Nikolai, Maria, finska och tyska församlingarna gälla dylika privilegier. Adolf Fredriks gamla församling, som före församlingsdelningen var ett patronellt pastorat med konungen såsom patronus, blev vid delningen den 1 maj 1906 regalt i likhet med de utbrutna nya församlingarna, Gustav Vasa och Matteus. Vad beträffar ledighet vid regementspastorsbeställning, föreslår regementschefen hos kungl. maj:t den av de sökande, regementschefen önskar skola vinna kungl. maj:ts avseende. Regementspastorsbeställningar tillsätts tillsvidare endast på förordnande för obestämd tid.

Många mindre prästsysslor vid offentliga inrättningar ävensom vissa pastoratsadjunkter utses av vederbörande myndigheter eller församlingar; kyrkoherdarna kalla även sina adjunkter och enskilda sällskap fattig- eller diakonpräster, vilka sistnämnda dock officiellt äro att betrakta såsom pastorsadjunkter. Samfundet Pro fide et christianismo äger rätt att tillsätta några prästerliga kateketer i huvudstaden med uppgift att biträda församlingarnas prästerskap vid konfirmationsundervisningen. Innehavarna räkna prästerliga tjänsteår och avlönas av samfundet med bidrag av församlingarna.

De för prästerskapet i Stockholms stads territoriella församlingar, med undantag av Storkyrkoförsamlingen, Katarina, Sofia, Brännkyrka och Bromma församlingar, nu gällande löneregleringarna upphöra att äga tillämpning den 30 april 1925; i förstnämnda tre församlingar utgå de den 30 april 1926. I Bromma och Brännkyrka församlingar hava genom kungl. resolutioner resp. den 26 april 1918 och 30 juni 1920 nya löneregleringar enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 dec. 1910 fastställt att äga tillämpning under tjugo år, d. v. s. för Bromma församling t. o. m. den 30 april 1939 samt för Brännkyrka församling t. o. m. den 30 april 1941. Därest emellertid den kyrkliga indelningen beträffande Bromma eller Brännkyrka församlingar under löneregleringsperioden ändras, skola de fastställda löneregleringarna ej gälla längre, än till dess sådant beslut går i verkställighet. En av de territoriella församlingarnas kyrkoråd tillsatt kommitté, bestående av en präst och en lekman från varje församling, har den 5 dec. 1922 till kungl. maj:t avgivit förslag ang. bl. a. genomförande av erforderliga nya löneregleringar.

Lagar m. m. Kungl. förordning om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863, med ändringar den 22 maj 1891, 16 juni 1905, 12 juli 1907, 29 juni och 16 okt. 1908, 1 juni 1912, 14 aug. 1914, 25 juni 1917, 24 maj och 23 dec. 1918, 7 mars 1919 och 30 juni 1920. Kungl. förordning ang. ordnande av prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm avlöning den 1 nov. 1872. Lag ang. tillsättning av prästerliga tjänster den 9 dec. 1910, med ändringar den 20 juni 1918 och 10 dec. 1920. Kungl. stadga ang. präst-

val den 9 dec. 1910, med ändring den 10 dec. 1920. Lag ang. reglering av prästerskapets avlöning den 9 dec. 1910, med ändringar den 19 nov. 1920.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Stockholms stads konsistorium med därunder hörande församlingar.

Stockholms stads konsistorium består av ärkebiskopen som preses, när han är tillstädes, pastor i Storkyrkoförsamlingen (pastor primarius) såsom ordinarie preses samt kyrkoherdarna i Stockholms övriga territoriella pastorat och i tyska och finska församlingarna som ledamöter.

Under Stockholms stads konsistorium lyda dels huvudstadens 16 territoriella församlingar, dels tvenne nationella församlingar, tyska och finska församlingarna. En del allmänna inrättningar, som förut bildat icke territoriella församlingar, ingå numera sedan den 15 oktober 1910 i respektive territorialförsamlingar (jfr vidare nedan).

Angående församlingar av främmande trosbekännare se sid. 320.

Instruktioner. Kungl. instruktion den 16 dec. 1668 (med ändringar) för pastor primarius och konsistoriet. Kungl. förordning den 11 febr. 1687 huru med rättegång uti domkapitlet förhållas skall.

Stadskonsistorium.

Expedition: Storkyrkan, St.; t. 38 08; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 11—12; sessionstid: varannan tisdag kl. 1 e. m. (sommarmånaderna var tredje fredag kl. 1 e. m.).

Stockholms stads prästerskap lydte till en början under ärkebiskopen och domkapitlet i Uppsala. När Stockholms konsistorium upprättades är ovisst, men detsamma omnämnas i en urkund från år 1442. Det utgjordes 1593 av pastor primarius vid Storkyrkan, församlingarnas kyrkoherdar och »rector scholæ». I kungl. förordning om rättegången i domkapitlet den 11 februari 1687 förordnades, att ärkebiskopen skulle vara »preses primarius» och kyrkoherden i Storkyrkan preses. Enligt gammal hävd har tidigare kyrkoherden i Klara varit vice preses. Gustav I lär hava ämnat göra Stockholm med närbelägna församlingar till eget stift, ett liknande förslag väcktes på 1700-talet, men kom aldrig till verkställighet. Enligt konsistorii beslut den 11 juni 1915 intaga dess ledamöter med undantag av pastor primarius plats efter dagen för inträdet i konsistorium.

Förnämste preses.

Ärkebiskopen (självskr.).

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Ordinarie preses.

Widner, N., pastor primarius, kyrkoherde i Storkyrkoförs. (självskr.).

Konsistorii assessorer.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde i Katarina förs.
Eklund, K. A., kyrkoherde i Maria förs.
Montell, V., kyrkoherde i finska förs.
Larsson, C. V., kyrkoherde i Kungsholms förs.
Hallberg, H. E., kyrkoherde i Gustav Vasa förs.
Öhman, K., kyrkoherde i Johannes förs.
Källander, A. J., kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.
Hasselrot, C. R., kyrkoherde i Adolf Fredriks förs.
Berglund, A. A. T., kyrkoherde i Mattens förs.
Lindskog, H. J., kyrkoherde i Brännkyrka förs.
Bengtson, H. G. V., kyrkoherde i Oscars förs.
Svensson, M. T. K., kyrkoherde i Bromma förs.
Klefbeck, E. A., kyrkoherde i Sofia förs.
Bokander, H. G. E., kyrkoherde i Klara förs.
Ohly, C. E. W., kyrkoherde i tyska förs.
Andræ, S. E. J., kyrkoherde i Jakobs förs.
[Lindgren, J., utn. kyrkoherde i Engelbrekts förs.]

Konsistorienotarie.

Vakant, t. j. f. Sahlin, E. C.
En vaktmästare.

Storkyrkoförsamlingen.

(St Nikolai.)

Expedition: Stortorget 1, St.; t. 162, Norr 23 66 (expeditionen); 35 88 (kyrkoherdens tjänsterum); expeditionstid: vardagar 10—11 samt (utom juni—aug.) helgfria fredagsaftnar 7—8. Äldre kyrkoarkivet, i Storkyrkan: måndagar 11,30—12,30 samt i särskilda fall efter hänvändelse till pastorsexpeditionen.

Storkyrkoförsamlingen, den äldsta av Stockholms församlingar, har ursprungligen omfattat Stadsholmen och holmarna i Norrström (nuvarande Helgeandsholmen), vartill efter reformationen även kommit nuv. Riddarholmen. Den senare utgjorde emellertid åren 1666—1807 en självständig församling, till vilken av staden inom broarna jämväl hörde området väster om nuvarande Stora Nygatan, och som 1663—1784 hade Bromma församling till annex. Helgeandsholmen åter delades sedermera mellan Klara och Jakobs församlingar, men har 1906 åter lagts till Storkyrkoförsamlingen. Till denna hörde som annex åren 1529—1636 och 1668—1671 även Solna (under den förra perioden med nuv. Kungsholmen och Bromma) samt åren 1636—1668 Lovö. Storkyrkan torde hava grundlagts av Birger Jarl omkring år 1260. Den har åren 1902—1910 undergått genomgripande reparations- och ändringsarbeten.

Stat år 1924. Utgifter: 175,566: 73 kr.; inkomster: 29,460 kr.

Utdebitering pr ¹/₁₀ bevillningskrona. Till kyrkokassan 46 öre, till prästerskapets avlöningskassa 10 öre och till skolkassan 6 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa 25 öre för varje mantalsskriven person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: spannmålslön (enligt lösen efter tioårigt medelmarkgångspris) 11,119: 46 kr. (däraf stadigvarande 6,000 kr.), kontant lön 2,000 kr., äldre dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad med värme; såsom konsistoriets preses kronotonde 6,741: 43 kr. Tre komministrar, var och en: spannmålslön 4,192: 72 kr. (däraf stadigvarande 2,250 kr.), kontant lön 750 kr., äldre dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad, bränslesättning 600 kr.; kronotonde 1,965: 75 kr. Kyrkonotarie: personligt arvode 1,000 kr., som arkivföreståndare 250 kr. Kyrkokassör: lön 1,800 kr., från donationsfond 1,000 kr. Kloockare: lön 2,500 kr., två ålderstillägg à 500 kr., fri bostad, bränslesättning 400 kr. Organist: lön 2,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg à 500 kr. Maskinist m. m.: lön 2,450 kr., två personliga ålderstillägg à 250 kr., för särskilda bestyr 200 kr., fri bostad med värme. Förste kyrkvaktmästare: lön 1,500 kr., två ålderstillägg à 250 kr., fri bostad. — Tillsvare utgår dessutom — med undantag för kyrkokassörens avlöning av donationsmedel — dels fasta tillägg à 33 ¹/₃ % av avlöningsbeloppen, dels rörliga tillägg à avlöningsbeloppen och de fasta tilläggen enligt samma grunder, som gälla för stadens befattningshavare. För prästerskapet utgår dock rörligt tillägg endast å det belopp, som motsvarar den kontanta avlöningen och det fasta tillägget till denna.

Församlingens kyrkoråd.

Widner, N., kyrkoherde, pastor primarius, självskr. ordf. (se nedan); *Axelson, H. A., direktör, kyrkovärd; *Brandel, R. A., komminister; Creutz, J. W., assurancesdirektör; Eklund, J. M., målarmästare, kyrkovärd; Johansson, B. G., roteman; Palmér, F. L., målarmästare; *Svensson, U. E., notarius publicus; *Thulin, P. G. N., generalkonsul.

Suppleanter: *Bergenzorn, J. A., källarmästare; Dahl, E. M. K., grosshandlare; Hedström, A. E., källarmästare; *Hellström, L. G., grosshandlare; Leuhusen, F. W. O., frih., riddarhussekreterare; Nilsson, A. E., glasmästare; *Quist, S. O. L., järnhandlare; *Strömbäck, R. P. E., affärsföreståndare.

Kyrkonotarie och arkivföreståndare.

Gyllensvärd, G. V., f. d. registrator; t. Söder 3 08.

Kyrkokassör.

Malmgren, O. W.; expedition: Stortorget 1, n. b., St.; mottagning: tisdagar 12—1 och första helgfria vardagen i varje månad 12—1 (under juni—aug. den 1 och 15 i månaden, resp. närmast följande helgfria vardag, 12—1).

Församlingens skolråd.

Se sid. 158.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 158.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Beskow, J. G., kamrerare; Rylander, C. G., grosshandlare.

Suppleanter: Löfström, K. A., riksbanksrevisor; Ryberg, J. A., handlande.

För skolrådet.

Konow, J. A. W., prakt. läkare; Palmér, F. L., målarmästare.

Suppleant: Ryberg, J. A., handlande.

Kyrkoherde.

Widner, N., pastor primarius.

Komministrar.

Mörner, A. K.; Brandel, R. A.; en vakant, t.j.f. Welinder, N. J.

Klockare.

Johnson, C. G.

Organist.

Wikander, D.

Kantor.

Lambère, C. L.

Diakonissa.

(Skomakaregatan 30, St.; t. Norr 30 90; mottagnings-tid: alla vardagar 8,30—9,30 f. m.)

Jonsson, H. K. (Kerstin).

Kyrkovaktmästare.

(Skomakaregatan 30, St.; t. Norr 31 07.)

Fastin, G. A.

S:ta Klara församling.

Expedition: Brunkebergsgatan 10, C.; t. 86 23, Norr 8 69; expeditionstid: 10—11 samt (utom juni—aug.) helgfria fredagar 7—8 e. m.

På den plats, där det av Magnus Ladulås år 1280 grundade, av Gustav Vasa 1527 nedrivna, S:ta Klara kloster legat, byggdes under Johan III:s tid, sannolikt 1572—1576, Klara kyrka. Vid en eldsvåda 1751 nedbrann kyrkan men började omedelbart återuppbyggas, så att den redan 1753 kunde invigas på nytt. Kyrkan har under år 1907 undergått en genomgripande reparation. Ursprungligen tjänstgjorde kyrkan som gudstjänstlokal för hela Norrmalm. År 1643, då Jakobs kyrka blivit färdig, skedde emellertid en delning, så att trakten öster om Brunkeberg lades till denna kyrka, medan Klara kyrka blev gudstjänst-

lokal för Norrmalm väster om Brunkeberg jämte nuvarande Kungsholmen. År 1671 blev Kungsholmen emellertid avskildrad till egen församling och år 1773 avskindrades den norra delen av församlingen till Adolf Fredriks församling. Bromma församling utgjorde annex till Klara under åren 1624—1663.

Stat år 1924. Utgifter: 171,135 kr.; inkomster: 83,500 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 5 öre, till prästerskapets avlöningskassa 2 öre och till folkskolan 2 öre. Dessutom extra utdebitering för år 1924: till dyrtidstillägg 3 öre samt till församlingsbiblioteket 1 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa 25 öre för varje mantalsskriven person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: spannmålslön (enligt lösen efter tioårigt medelmarkgångspris) 13,276:45 kr., kontant lön 2,375 kr., fri bostad. Indelningsersättning från Stockholms län 1,829:24 kr. Två komministrar: var och en spannmålslön 5,590:05 kr., kontant lön 1,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr. Kyrknotarie: arvode 600 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 3,500 kr., tre personliga lönetillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr., tre personliga lönetillägg, vardera å 500 kr. Kantor: lön 2,500 kr., tre personliga lönetillägg, vardera å 500 kr. Förste kyrkovaktmästare: lön 2,400 kr., fyra personliga lönetillägg, vardera å 300 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr., fri bostad eller hyresersättning. För 1924 utgår dessutom till i tjänst varande befattningshavare rörligt tillägg i huvudsaklig överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Blom, A. P. R., byggnadsingenjör, kyrkovård; Carlsson, C. A., maskinist; *Dahlén, G. S., tandläkare; *Edberg, K. T., snickarmästare; *Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm., kyrkovård och kassaförvaltare; Rinman, E. B., huvudredaktör; *Söderberg, P. F. V., fil. dr; Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör.

Kyrknotarie.

Romare, P. B., aktuarie; t. 771 50.

Församlingens skolråd.

Se sid. 158.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 322.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Holmberg, C. R. A., handlande; Lennström, C. A., handlande; Nyholm, H., direktör.

Kyrkl.
in.
stitu-
tioner

**Kyrkl. in-
stitutioner.** *Suppleanter:* Lagerström, C. A., boktryckare;
Dahlström, J. F. A., maskinist.
För skolrådet.

Falk, H. A., handlande; Pettersson, P. G., skomakarmästare; Stenberg, C. V., köpman.

Suppleanter: Svensson, A. V. T., specierhandlare; Dahlström, J. F. A., maskinist.

Kyrkoherde.

Bokander, H. G. E.

Komministrar.

Bratt, E. J.; en vakant, t. Ström, T. W.

Pastorsadjunkt.

Werner, A. I.

Klockare och kyrkofogde.

Lidström, C. A. R.

Organist.

Hägg, G. V.

Kantor.

Vakant, t. Wiberg, C. A.

Diakonissa.

(Klara östra kyrkogata 8, C.; t. Norr 111 50; mottagningsstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—11.)

Hansson, Ingeborg.

Förste kyrkovaktmästare.

Karlson, J. W.

En andre kyrkovaktmästare.

Kungsholms församling.

(Ulrika Eleonora.)

Expedition: Parmmätaregatan 3, C.; t. 338 16; *expeditionstid:* 10—11 samt t. v. helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

Nuvarande Kungsholms församling lydde ursprungligen under Solna, hörde jämte denna till Storkyrkoförsamlingen under åren 1529—1536 och kom 1643 till Klara församling. År 1671 skildes Kungsholmen från Klara och bildade egen församling med Solna som annex 1671—1685. På den nuvarande kyrkans plats lades 1673 grunden till den nya församlingens kyrka. En provisorisk träkyrka, som upbyggts redan året förut, uppbrenn 1679, varefter gudstjänster hölls i ett hus vid Hantverkargatan. Bygandet av kyrkan gick nämligen till följd av församlingens fattigdom och ringa invånarantal (1672 blott 193 personer) synnerligen långsamt; först 1688 kunde kyrkan invigas och uppkallades efter dåvarande drottningen Ulrika Eleonora. Fullständigt färdigbyggt blev kyrkan först 1757 och tornet först 1813.

Våren 1906 beslöt församlingen att i parken Stadshagen uppföra ett kapell. Kapellet, som bygg-

des huvudsakligen av donerade medel och ett anslag ur prästerskapets löneregleringsfond, invigdes år 1910 och benämndes S:t Görans kyrka. *Stat år 1924.* Utgifter: 284,155 kr.; inkomster: 23,060 kr.

Utbetidering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 30 öre, till skolkassan 8 öre och till församlingsbiblioteket 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa av varje mantalsskriven person 1 kr. för man, 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: spannmålslön (enligt lösen efter tioårigt medelmarkgångspris) 6,570 kr., kontant lön 4,100 kr., fri bostad. En komminister: spannmålslön 3,160 kr., kontant lön 3,100 kr., fri bostad; tre komministrar: lön 5,000 kr., fri bostad eller hyresersättning. Pastorsadjunkt: lön 3,600 kr., hyresbidrag 2,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Räkenskapsförare: lön 1,200 kr. Kyrkoskrivare: lön 900 kr. Klockare, kantor och kyrkofogde: lön 4,500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., ålderstillägg 1,000 kr. Organist och kantor i S:t Görans kyrka: lön 2,000 kr., ålderstillägg 600 kr. En kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr., för städning 1,200 kr., fri bostad; en kyrkovaktmästare (S:t Görans kyrka): lön 1,200 kr., för eldning 400 kr., för städning 1,000 kr., fri bostad. — För 1924 utgår dessutom till i tjänst varande befattningshavare dels ett fast dyrtidstillägg med 33 1/3 % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Barkman, E. V., förste revisor; Borgström, A. G. S., justitieråd; *Hellsten, F. W., f. d. syssloman, kyrkovärd; Hermansson, K. T. E., vaktmästare; *Lennström, J. A., posttjänsteman; *Schreuder, F., fabriksidkare; Simon, C. G. son, tillsyningsman; Sjöholm, G. E., grosshandlare, kyrkovärd.

Suppleanter: Johansson, E. I., svarvare; Sandström, K. G. A., notarie; Ånstrand, C. F., kvarnarbetare; Thorssén, E. H., bergsprängare.

Kyrkonotarie.

Eckerström, I. J. B. A. A. E., kamrerare; t. Norr 235 26.

En räkenskapsförare, en kyrkoskrivare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 159.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 323.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Etzler, C. L. J:son, predikant; **Geijer**, B. O., f. d. grosshandlare; **Ståhl**, A. E., filare, stadsfullm.

Suppleanter: **Söderlund**, C. H., järnarbetare; **Trönnberg**, P., lärare vid högre folkskolorna; **Hallberg**, K. H. V., murare.

För skolorådet.

Edberg, F. O., spårvägsman; **Pettersson**, C. A. Hj., metallarbetare; **Richter**, C. D. E., tjänsteman.

Suppleanter: samma som för kyrkorådet (se ovan).

Kyrkoherde.

Larsson, C. V.

Komministrar.

Blomquist, O. R., tjl., t.f. **Norlander**, Å. H.; **Davidsen**, J. A. L.; **Folkard-Holmgren**, J. F.; **Lindberg**, J.

Pastorsadjunkt.

Ramsten, B. A.

Klockare, kontor och kyrkofogde.

Sandberg, G. V.

Organist.

Skarby, J. E.

Organist och kontor i S:t Görans kyrka.

Laurin, S., tjl., t.f. **Sjörin**, H.

Diakonissor.

Nilsson, Almina G.; **Bergsgatan 47, C;** t. **Norr 24202**; **mottagningstid**: alla vardagar utom tisdagar 9—11 f. m.

Sondén, Elin; **barnkrubban**, **Stadshagen, C;** t. **Kungsh. 1848**; **mottagningstid**: i **S:t Görans kyrka** alla vardagar utom tisdagar 9—11 f. m.

Kyrkovaktmästare.

Gustafsson, N. E.; **Larsson**, B. K. S. (S:t Görans kyrka).

Adolf Fredriks församling.

Expedition: **Kammakaregatan 30, Va;** t. **13775**, **Norr 7076**; **expeditionstid**: 10—11.

Nuvarande Adolf Fredriks församling hörde först under Klara. År 1673 byggdes emellertid på den plats, där Adolf Fredriks kyrka nu ligger, ett kapell, S:t Olofs kapell, och då detta år 1675 invigdes, anvisades den del av församlingen, som låg norr om Kammakaregatan, bänkplatser i detta kapell. År 1773 fick denna trakt av Klara församling bilda egen församling, uppkallad efter konung Adolf Fredrik, och följande år blev församlingens kyrka färdig, uppbyggd omkring det gamla kapellet. Enligt beslut av kyrkostämman den 6 mars 1905, fastställt av

kungl. maj:t den 2 juni 1905, delades församlingen den 1 maj 1906 i trenne församlingar: Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Matteus. **Stat år 1924**. Utgifter: 230,663: 58 kr.; inkomster: 12,227: 50 kr.

Utdelivering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona Till kyrkokassan 40 öre, till prästerskapets avlöning 3 öre, till skolkassan 4 öre och till församlingsbiblioteket 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m.m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. En bokförare: lön 1,000 kr. Klockare: lön 2,500 kr., ett ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., ett ålderstillägg 500 kr., personligt lönetillägg 800 kr. Kantor: lön 2,000 kr., ett ålderstillägg 500 kr., personligt lönetillägg 800 kr. Kyrkovaktmästare: lön 2,000 kr., personligt lönetillägg 300 kr., fri bostad. — Under år 1924 utgår dessutom till i tjänst varande befattningshavare dels ett fast dyrtidstillägg med $33\frac{1}{3}$ % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); ***Andersson**, O. A., posttjänsteman; ***Bruno**, J. A., rektor; ***Hjelm**, K. J., ingenjör; **Johannesson**, E. A. V., justerare; **Johansson**, A. T., tjänsteman; ***Klint**, J. A., fabriköf, kyrkovärd; **Lagergren**, G. L., direktör, kyrkovärd; **Rathsman**, J. C. N., grosshandlare.

Kyrkonotarie.

Ljungman, C. J. D., auditör; t. **Norr 24546**.
En bokförare.

Församlingens skoloråd.

Se sid. 159.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 323.

Församlingens revisorer.

Almgren, S. V., grosshandlare; **Hedlund**, K. A. H., handelsbiträde; **Källén**, O. N., grosshandlare.

Suppleanter: **Granlund**, A. O., bokhandlare; **Kanström**, C. O., skrädderiarbetare.

Kyrkoherde.

Hasselrot, C. R.

Komminister.

Wallsterrson, K. E.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Pastoratsadjunkt.
Wolfbrandt, E. G.
Pastorsadjunkt.
Mannström, C. O.

Klockare.
Kvarzell, J. A.

Kantor.
Arrhenius, B. A. A.

Organist.
Nordqvist, G. L.

Församlingssyster.
(Saltmätaregatan 1, Va.; t. Norr 41 45;
mottagningstid: alla dagar utom onsdagar
9—10 f. m.)

Molin, Märta C.

Kyrkovaktmästare.
Andersson, A. R.

Gustav Vasa församling.

*Expedition: Västmannagatan 63, Va.; t. 95 82, Norr 94 82; kyrkoherdens arbets-
rum Norr 38; expeditionstid: 10—11.*

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (se vidare under denna församling), och i juni s. å. invigdes den nyuppförda kyrkan. Inom församlingen ligger Sabbatsbergs ålderdomshem, som till den 15 oktober 1910 utgjorde egen församling, men numera ingår i Gustav Vasa; inrättningen har dock fortfarande egen kyrka, egen pastor etc.

Stat år 1924. Utgifter: 236,448: 11 kr.; inkomster: 11,008: 60 kr.

Utdebitering pr 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 52 öre, till prästerskapets avlöning 3 öre, till skolkassan 4 öre och till församlingsbiblioteket 7 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Organist: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. En förste kyrkovaktmästare: lön 1,250 kr., fyra ålders-tillägg, vardera å 150 kr., bostad; en andre kyrkovaktmästare: lön 1,000 kr., fyra ålders-tillägg, vardera å 150 kr., bostad. — Under år 1924 utgår dessutom till i tjänst varande befattningshavare dels ett fast dyrtidstillägg med

33 1/3 % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Enell, H. G. O., apotekare, kyrkovård; Fegth, J. P., bruksägare; *von Friesen, F. H., kamrerare; *Hallström, K. L. F., möbelsnickare; Lindberg, G. E., f. d. hamnfogdeinspektör; *Löfgren, A., sekreterare; *Olsson, F. T., direktör; Sällström, G. F. W., ingenjör, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Falkenberg, A. C. M., frih., kanslisekreterare; t. 788 99.

Församlingens skolråd.

Se sid. 160.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 323.

Församlingens revisorer.

Fredrikson, K. G. A., tillsyningsman; Holter, G. W., agent; Rönne, C. A. N., f. d. kamrerare.

Suppleanter: Björlin, P., grosshandlare; Larsson, L. W., järnarbetare.

Kyrkoherde.

Hallberg, H. E.

Komminister.

Lindgren, J. (jfr sid. 308).

Pastoratsadjunkt.

Ankar, G. A.

Pastorsadjunkt.

Lund, B. A. (se nedan).

Klockare och kantor.

Bohlin, C.

Organist.

Olsson, O. E.

Diakonissor.

(Gemensamma för församlingen och fattigvårdsstyrelsen: Västmannagatan 63, Va.; t. Norr 956, Norr 24 07; mottagningstid: tisdagar, fredagar och lördagar 9—11 f. m.)

Norrbom, Karin M.; Johansson, Ruth H. G.

Förste kyrkovaktmästare.

Wärner, A. S.

En andre kyrkovaktmästare.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan 32, Va.; t. 86 06, Norr 7140.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår nu i Gustav Vasa församling. (Jfr sid. 125.)

Predikant.

Wolfbrandt, E. G., tjl., **tjff. Lund, B. A.** (se ovan).
En organist och försångare, en vaktmästare.

S:t Matteus församling.

Expedition: Västmannagatan 92, Va.; t. 114 91, Norr 214 50 (kyrkoherdens expeditionssrum); 114 99, Norr 94 80 (expeditionen); expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (jfr ovan under denna förs.). En kyrka hade redan före delningen blivit uppförd och invigd år 1903. Inom församlingen ligger borgerskapets änkhus, som förut utgjort egen församling. Genom kungl. förordning den 30 sept. 1910 upphörde inrättningen att vara egen församling, men har fortfarande eget prästerskap, som den själv avlönar. Enligt å kyrkostämman fattat beslut undergår kyrkan f. n. om- och tillbyggnad samt reparation för en kostnad av högst 400,000 kr., utgående av låne medel.

Stat år 1924. Utgifter: 254,080: 14 kr.; inkomster: 43,674: 34 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 30 öre, till prästerskapets avlöning 1 öre, till skolkassan 5 öre och till församlingsbiblioteket 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 krona för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., den ene ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Klockare och kantor: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., extra ersättning 200 kr., fri bostad. Organist: lön 1,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., ett ålderstillägg å 500 kr. Förste kyrkovaktmästare: lön 2,000 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 1,700 kr., fri bostad. — För år 1924 utgår dessutom till i tjänst varande befattningshavare dyrtidstillägg med 80 % å den del av den kontanta avlöningen, som ej överstiger 1,800 kr., med 30 % å den del av avlöningen, som överstiger 1,800 kr. men ej 4,800 kr., samt med 10 % å överskjutande belopp.

Församlingens kyrkoråd.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, själskr. ordf. (se nedan); **Ålmström, O. H.**, disponent, stadsfullm.; ***Andersberg, A. W.**, kamrerare; ***Jakobson, U. G. W.**, roteman; ***Karlén, O. J.**, förtroendeman; ***Kihlmark, R. R.**, direktör, kyrkovård; **Lindahl, F. V.**, överpostiljon; **Sjöman,**

E. F., grosshandlare, kyrkovård; **Vestin, K.** **Kyrkl. in-stitioner.**
G., snickeriarbetare.
Suppleanter: **Färnlöf, J. G.**, grosshandlare; ***Jacobson, T. A.**, intendent; **Lamby, B. A.**, t. taxeringskommissarie; **Larsson, E. A.**, chaufför; ***Lundstedt, J. H.**, chaufför; ***Mårtensson, K. F. D.**, brandförman; ***Palm, A. A. E.**, kapten; **Wessman, f. Svensson, Signe A. M.**, fru.

Kyrkonotarie.

Edman, P. V., rådmän; t. 737 04.

Församlingens skolråd.

Se sid. 160.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 324.

Församlingens revisorer.

Eriksson, E. G. E., järnvägstjänsteman; **Kjellström, S. O.**, ingenjör; **Lange, E.**, kassör, stadsfullm.

Kyrkoherde.

Berglund, A. A. T.

Komministrar.

Holmbäck, A. J.; **Wikmark, C. R.**

Pastoratsadjunkt.

Gunnard, O. B. (se nedan).

Pastorsadjunkt.

Wiklund, E. V.

Klockare och kantor.

Ahlberg, D. J.

Organist.

Althén, K. R.

Diakonissor.

Pauli, A. Irene V.; **Karlbergsvägen 66, Va.; t. Vasa 28 18; mottagningstid: alla vardagar utom onsdagar 9—10 f. m.**

Stensgård, Ester A. V.; **fattigvårdsstyrelsens exp., Västmannagatan 92, Va.; t. 115 11; mottagningstid: alla vardagar utom onsdagar 9—10 f. m.**

Förste kyrkovaktmästare.

Hanning, F. O.

En andre kyrkovaktmästare.

Borgerskapets änkhus.

Norrullsgatan 45, Va.; t. Norr 54 38.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår numera i Matteus församling. (Jfr ovan och sid. 333.)

Avlöningar. Predikant: arvode 1,600 kr. Organist: arvode 750 kr.

Predikant.

Gunnard, O. B. (se ovan).

En organist.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Jakobs församling.

Expedition: Jakobsgatan 2, C.; t. 539, Norr 69 50; expeditionstid: 10—11.

Jakobs kyrka omtalas i urkunder från trettonhundratalets mitt. Jakobs församling var i början förenad med Solna. Den gamla kyrkan nedrevs av Gustav Vasa, varefter alla invånarna på Norrmalm begagnade sig av Klara kyrka. En ny kyrka började byggas under Johan III:s tid, men avstannade arbetet vid hans död, och kyrkan invigdes först 1643. Samma år, den 25 november, delades Norrmalm i två församlingar, Klara och Jakobs, med Brunkeberg som gräns. Denna delning ägde orubbat bestånd till 1671, då de av Norrmalms invånare, som bodde omkring St Johannis kapell (>Kungsbacksboerne<>) bildade egen församling med av ärkebiskopen men icke av konsistoriet erkänd kyrkoherde. Denna delning upphörde emellertid snart och >Kungsbacksboerne< fingo i stället gudstjänstlokal i St Olofs kapell under Klara församling. År 1672 skildes Ladugårdslandet från Jakobs församling, dock utan egen präst, då Ladugårdslandet skulle skötas och förestås av amiralitetspredikanterna under kyrkoherdens i Jakob inseende såsom >superintendent vid amiralitetet<. Sedan amiralitetet i början på 1680-talet flyttats till Karlskrona, skildes Jakob och Ladugårdslandet fullständigt 1696.

Den 1 maj 1907 skildes Jakobs och Johannes församlingar.

Stat år 1924. Utgifter: 218,500 kr.; inkomster: 31,000 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 24 öre och till prästerskapets avlöningskassa 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa av varje mantalsskriven person 40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., personligt lönetillägg 1,800 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Räkenskapsförare: lön 2,000 kr. Klockare: lön 4,000 kr., fri bostad. Organist: lön 3,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 2,500 kr., fri bostad. — För år 1924 utgå dessutom dyrtidstillägg till i tjänst varande befätningshavare med 80 % av den kontanta avlöningen.

Församlingens kyrkoråd.

Andræ, S. E. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Haak, O. K., direktör, kyrkovärd; Lindberg, L. U. R., bruksägare; *Ottergren, J. F., direktör; Rundquist, C. A., rådman, kyrkovärd; *Sjögren, J. O., direktör; Wachtmeister, E. H. greve, överstekammarjunkare.

Kyrkonotarie.

Afzelius, A. C. A., rådman; t. Brevik 77.
En räkenskapsförare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 161.

Församlingens revisorer.

Ferndahl, C. E., vaktmästare; von Hofsten, E. G. N., kontorschef; Schumacher, G. V., direktör.

Kyrkoherde.

Andræ, S. E. J.

Komminister.

Rosenius, P. J.

Pastoratsadjunkt.

Jonsson, G. A.

Pastorsadjunkt.

Buréus, B. G. E.

Klockare.

Gustafsson, A. M.

Organist.

Lindström, A. E.

Kantor.

Malm, E. G. V.

Diakonissa.

(Jakobsgatan 4, C.; t. Norr 209 33; mottagningstid: alla vardagar 9—11 f. m.).

Unger, Ingegerd E.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, K. A.

Johannes församling.

Expedition: Kammakaregatan 12, Va.; t. 7180, Norr 9 09; expeditionstid: vardagar 10—11 samt helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

Enligt traditionen anlade Magnus Ladulås 1286 nära den plats, där Johannes kyrka nu ligger, ett hospital och ett kapell, som till ridaren St Georgs ära kallades St Görans kapell. På 1450-talet utlades en del av kapellets tomt till begravningsplats åt Jakobs församling, medan dess kyrkogård till stor del var utlagd till Kungsträdgården. Sedan Gustav Vasa 1527 låtit nedriva kapellet, låg tomten i mer än hundra år öde och namnet förvandlades till Brunkebergs kyrkogården. På 1630-talet byggdes där emellertid ett gravkapell, som även användes till gudstjänstlokal för kronans manskap. Först 1671 började det användas till gudstjänster för församlingen under den tid förslag var å bane att skilja Jakobs och Johannes församlingar (jfr ovan under Jakobs församling). Under Gustav III:s tid lades grunden till en ny kyrka, men avstannade arbetet snart. År 1890 invigdes en ny kyrka på platsen, och skildes församlingen

den 1 maj 1907 från Jakobs. År 1904 invigdes vid Vanadislundan ett kapell, St Stefanskapellet.
Stat år 1924. Utgifter: 237,100 kr.; inkomster: 17,800 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
 Till kyrkokassan 40 öre, till prästerskapets avlöning 5 öre samt till skolkassan och biblioteket 3 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje skattskyldig person 40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. En komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri bostad; en komminister: lön 4,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. En pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., fri bostad; en pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 800 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., ersättning för mistade sporter 200 kr., lönetillägg 300 kr., ålderstillägg 200 kr., lön som kyrkofogde 500 kr., fri bostad. Organist: vid Johannes kyrka, lön 2,000 kr., ålderstillägg 500 kr.; vid Stefanskyrkan, lön 1,200 kr., ålderstillägg 800 kr. Kantor: lön 1,500 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kyrkovaktmästare vid Johannes kyrka: lön 2,000 kr., fri bostad och värme. Kyrkovaktmästare vid Stefanskyrkan: lön 1,800 kr., fri bostad och värme. — Under år 1924 utgår dessutom till i tjänst varande befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.¹⁾

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan);
 *Andersson, T. A., ombudsman, stadsfullm.;
 *Carlson, C. A., tjänsteman; *Hedlund, K. E., instrumentmakare; Hellberg, J., maskinsnickare;
 Hjort, C. A., direktör; *Hjorth, J. E., direktör, kyrkovård; Lindberg, A. W., kamrerare;
 Sehardt, C., med. dir.; Svedelius, C., rektor;
 *Wassberg, A., f. d. överlärare, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Engellau, I. L., advokat; t. 97 49.

Församlingens skoloråd.

Se sid. 161.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 324.

¹⁾ Valet av ledamöter i kyrkorådet för åren 1924—1925 har av konsistoriet upphävt. Nytt val har ännu ej ägt rum.

Församlingens revisorer.

Enequist, J. N., direktör; Johansson, J. H., förrådsarbetare; Lundkvist, F., järnsvarvare.
Suppleanter: Tjulander, Hj. A., förrådsförvaltare; Nyman, H., kassör.

Kyrkl. in-stitutioner.

Kyrkoherde.

Öhman, K.

Komministrar.

Lignell, E.; Wenner, P. A.

Pastoratsadjunkt.

Ring, G. E. T.

Pastorsadjunkter.

Edsman, J. E.; Folke, E. T.

Klockare och kyrkofogde.

Jansson, C. H. T.

Organister.

Hultstrand, O. T. G. (Johannes kyrka); Wahlstedt, Edla (Stefanskyrkan).

Kantor.

Wiklund, V. (Johannes kyrka).

Diakon och diakonissor.

(*Frejgatan 25, Va.; t. Vasa 18 02, Norr 297 84; mottagningstid: alla vardagar utom onsdagar 8—10 f. m.*)

Månsson, G.; Törneblad, M. Ch. (Mia); Claesson, Ruth D. C.

Kyrkovaktmästare.

Boman, B. R. V. (Johannes kyrka), t. Norr 10 26;
 Wittenström, K. A. (Stefanskyrkan), t. Vasa 125 06.

Engelbrekts församling.

Expedition: Östermalmsg. 67 Ö.; t. 108 03 (expeditionen); 778 47 (kyrkoherden); expeditionstid: vardagar (utom lördagar) 10—11 samt helgfria fredagar 6,50—7,50 e. m.

Församlingen skildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (jfr nedan under denna förs.). Grund till en kyrka för församlingen lades den 14 maj 1910; kyrkan invigdes den 25 januari 1914. Ett kapell i Hjorthagen invigdes den 25 mars 1909.

Stat år 1924. Utgifter: 323,105: 14 kr.; inkomster: 2,000 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona.
 Till kyrkokassan 36 öre, till prästerskapets avlöning 2 öre och till skolkassan 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre för varje mantalsskriven person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad och värme. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** och värme. Pastoratsadjunkt: lön 3,600 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad och värme. Pastorsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad och värme. Kyrkonotarie: arvode 1,600 kr. (rörligt tillägg utgår ej härå). Ett skrivbiträde: lön 2,070 kr. Klockare: lön 4,480 kr., fri bostad och värme. Organist i Engelbrektskyrkan: lön 3,780 kr. Kantor i Engelbrektskyrkan: lön 3,780 kr. Organist och kantor i Hjorthagskyrkan: lön 2,760 kr. Förste kyrkovaktmästare: lön 2,940 kr., fri bostad och värme. Andre kyrkovaktmästare: lön 2,450 kr., fri bostad och värme. — För år 1924 utgå dessutom till prästerskapet dyrtidstillägg enligt å kyrkostämman fastställda grunder samt till övriga befattningshavare rörligt tillägg enligt för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Arbin, E. V., vice pastor, självskr. ordf. (se nedan); Hallendorff, C. J. H., professor; *Johansson, N. J. A., byggmästare; *Lind, G. H., trädgårdsdirektör, kyrkovård; Lindgren, G. A. H., hovintendent; *Malm, O. B., generallöjtnant; Odencrants, L. A., bankdirektör, kyrkovård; *Planting-Gyllenbåga, E. J. C., regeringsråd; Wickström, C. T., cementarbetare.

Suppleanter: Jansson, P. J., arbetsförmän; Boije, K. E., målarmästare; *Holmgren, K. G., kamrerare; *Hay, B., kabinetskammarherre; *Lind, N. G. C., bokhållare; Murray, f. Tamm, Elisabeth, fru; *Höglund, C. H., grosshandlare; en vakant.

Kyrkonotarie.

Åkerman, G. A., kansliråd; t. 105 94.

Församlingens skolråd.

Se sid. 161.

Församlingens revisorer.

Bengtsson, S., assistent; Edman, C., banktjänsteman; Westerlund, K. V., lokomotivförare.

Suppleanter: Lundqvist, O. J., ingenjör; Åström, P. J., kronofogde.

Kyrkoherde.

Lindgren, J. (fr. o. m. $\frac{1}{10}$ 1925).

Vice pastor.

Arbin, E. V. (se nedan).

Komminister.

Lindh, A.

Pastoratsadjunkt.

Arbin, E. V. (se ovan).

Pastorsadjunkt.

Kyhlberg, G.

Klockare.

Blomberg, C. H.

Organist

(i Engelbrektskyrkan).

Lindberg, O. F.

Kantor

(i Engelbrektskyrkan).

Åhlén, D. M.

Organist och kantor

(i Hjorthagskyrkan).

Eklöf, J. E.

Diakonissa.

(Östermalmsgatan 67, Ö.; t. Norr 124 95; mottagningstid: alla vardagar utom måndagar 9—11 f. m.)

Ingman, Rosa M.

Förste kyrkovaktmästare.

Granfelt, A. M.

En andre kyrkovaktmästare.

Hedvig Eleonora församling.

Expedition: Jungfrugatan 7B, Ö.; t. 72262; expeditionstid: 10—11.

Ladugårdslandet hörde först under Jakobs församling. År 1656 ansåg Karl X Gustav lämpligt bygga en kyrka på Ladugårdslandet för amiralitetet, och lades grunden 1658, men avstannade bygget snart. En träkyrka uppyggs 1670 på amiralitetets bekostnad vid Storgatan. Den 17 april 1672 fick Ladugårdslandet bilda egen församling, till en början dock utan egna präster, då amiralitetspredikanterna under tillsyn av kyrkoherden i Jakob skötte själavården. Först sedan amiralitetet på 1680-talet flyttats till Karlskrona, blev skilsmässan 1696 fullständig. År 1730 återupptogs byggandet av stenkyrkan, som slutligen den 21 augusti 1737 blev invigd och kallad Hedvig Eleonora, sannolikt efter Karl X Gustavs gemål. Följande år nedrevs den provisoriska träkyrkan. Den 1 maj 1906 delades församlingen i tre: Hedvig Eleonora, Engelbrekts och Oscars församlingar.

Stat år 1924. Utgifter: 252,600 kr.; inkomster: 39,600 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 38 öre, till prästerskapets avlöning 1 öre och till skolkassan 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre för varje mantalsskriven person.

Arlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., personligt lönetillägg 500 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,600 kr., personligt lönetillägg 1,400 kr., fri bostad (personl.). Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,000 kr., personligt hyresbidrag 4,000 kr. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Rükenskapsförare: arvode 1,000 kr. Ett skrivbiträde: lön 1,800 kr., personligt lönetillägg 300 kr. Klockare: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., viss ersättning 400 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,800 kr., person-

ligt lönetillägg 500 kr., viss ersättning 700 kr., fri bostad. — För 1924 utgå dessutom tillsvidare dyrtidstillägg till i tjänst varande befattningshavare enligt å kyrkostämma fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Bergman**, B. O., justitieråd; ***Carlstedt**, P., verkställare; **Cervin**, N. H., skräddarmästare, stadsfullm., kyrkovård; ***Edman**, P. V., rådman; **Fellenius**, K. G. G., tf. taxeringskommissarie; ***Hultström**, J. D., bokbinderidkare; ***Johansson**, E., grosshandlare, kyrkovård; **Johansson**, F. E., slottsbyggmästare.

Kyrkonotarie.

Holmström, G. S., sekreterare; t. 216 22.

En *räkenskapsförare*, ett *skrivbiträde*.

Församlingens skolråd.

Se sid. 162.

Församlingens revisorer.

Möller, K., kamrerare; **Ohlsson**, A. A., civilingenjör; **von Prinzencreutz**, G. A. R., protokollssekreterare.

Suppleanter: **Ericsson**, G. L., byggnadsingenjör; **Erdmann**, F. D., revisor.

Kyrkoherde.

Källander, A. J.

Komminister.

Kihlgren, J.

Pastoratsadjunkt.

Schröderheim, E. P.

Pastorsadjunkt.

Bergman, E. H. F.

Klockare.

Morén, J. T. (se nedan).

Organist.

Blom, O. L.

Kantor.

Morén, J. T. (se ovan).

Diakonissa.

(*Församlingshuset, Jungfrugatan 7 B, Ö.; t. Norr 54 05; mottagningstid: alla vardagar 9—10 f. m.*)

Olson, Ellen M.

Kyrkovaktmästare.

Jansson, A. V.

Oscars församling.

Expedition: Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.; t. 719 47 (under expeditionstiden), Norr 72 92; expeditionstid: 10—11.

Församlingshyddan: Lovisagatan 2, Ö. Dj.; t. Norr 144 80.

Oscars församling avskildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (se vidare under denna förs.). En kyrka, som erhöi namnet Oscarskyrkan, hade redan före delningen uppbyggt och invigts år 1903. Under åren 1920—1922 har en omfattande restaurering av kyrkans inre ägt rum.

Djurgårdskyrkan har förut begagnats till skola. Närmast för detta ändamål skänktes den år 1830 till »Djurgårdsförsamlingen» med rättighet att använda skolrummet och dess arkiv till kyrka och sakristia.

Stat år 1924. Utgifter: 205,250 kr.; inkomster: 72,360 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 24 öre, till prästerskapets avlöning 2 öre och till skolkassan 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre för varje mantalsskriven person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., ett ålderstillägg å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,600 kr., personligt lönetillägg 600 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., lönetillägg 1,000 kr., hyresbidrag 2,400 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr., personligt lönetillägg 200 kr. Räkenskapsförare: arvode 700 kr. Skrivbiträde: lön 2,100 kr. Klockare: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., ersättning för mistade inkomster 350 kr. samt fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Organist i Djurgårdskyrkan: lön 500 kr. Kantor: lön 2,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,800 kr., lönetillägg 500 kr., ersättning för mistade inkomster 250 kr., fri bostad. Vaktmästare och eldare: lön 2,000 kr., hyresbidrag 500 kr. — För år 1924 utgå dessutom till i tjänst varande befattningshavare dels ett fast dyrtidstillägg med $3\frac{1}{3}$ % av den kontanta avlöningen, dels rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Andersson**, A. F., skomakare; ***Broman**, J. W., direktör; **Carlson**, L. F., grosshandlare; ***Ekman**, A., krigsråd; **Hedman**, G. L., bankkamrerare; ***Indebetou**, C. D. G., direktör; **Lewander**, A. F. C. E., f. d. bruksdisponent, kyrkovård; ***Malm**, P. L., stadskamrerare, kyrkovård; ***Nilsson**, N., byggmästare; **Thulin**, J. A., trädgårdsmästare.

Kyrkonotarie.

Törnell, E. R., f. d. kanslissekreterare; t. 770 68.

En *räkenskapsförare*, ett *skrivbiträde*.

Församlingens skolråd.

Se sid. 162.

Kyrkl. in- stitu- tioner.

Församlingens revisorer.

Poignant, J. A., f. d. major; Sjögren, G. M., grosshandlare; Wissnell, E. F., revisor.
Suppleanter: Althin, N. P., byggmästare; Bladin, F. K., civilingenjör.

Kyrkoherde.

Bengtson, H. G. V.

Komminister.

Aurelius, B. O.

Pastoratsadjunkt.

Algård, N. S. H.

Pastorsadjunkt.

Sundelin, R. U. J.

Klockare.

Sandberg, O. T. (se nedan).

Organister.

Vretblad, V. P. (Oscarskyrkan); Liljeholm, f. Skog, Anna S. (Djurgårdskyrkan).

Kantor.

Sandberg, O. T. (se ovan).

Diakonissa.

(Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.; t. 71947, Norr 7292; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 9—10,30 f. m.)

Könsberg, Elsa Ch.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, P. A.

En vaktmästare och eldare.

Katarina församling.

Expedition: Högbergsgatan 15, Sö.; t. 7661, Söder 338 20; expeditionstid: vardagar utom lördagar 9—10,30 f. m. samt helgfria fredagar 7,30—8,30 e. m.

På den plats, där Kristian Tyrann år 1520 låtit bränna liken av de i Stockholms blodbad dödade jämte Sten Sture d. y:s lik, lät Johan III 1576 resa ett mindre kapell, som till minne av Sture kallades Sturekapellet. Karl X Gustav lät år 1656 lägga grunden till Katarina kyrka, sedan han två år förut förordnat om södra mallmens delande i två församlingar, Maria och Katarina, den senare sannolikt uppkallad efter hans moder. År 1723 nedbrann kyrkan till grunden. Den återupbyggdes emellertid omedelbart och invigdes på nytt den 18 nov. 1724.

Åren 1917—18 uppfördes genom sällskapet för främjande av kyrklig själavård, för insamlade gåvomedel och med bidrag från församlingen, en kyrka i Helgalunden avsedd att ersätta en provisorisk gudstjänstlokal på samma ställe. Kyrkan invigdes den 28 april 1918 under namnet *Allhelgonakyrkan*.

Den 1 maj 1917 avskildes en tredjedel av Katarina församling till en ny församling, benämnd Sofia församling (se nedan).

Inom församlingen låg tidigare Danviks hospital med eget prästerskap. Det nya »Danviks hem» är beläget i Nacka församling.

Stat år 1924. Utgifter: 296,922: 50 kr.; inkomster: 24,812: 50 kr.

Utdelivering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 25 öre, till prästerskapets avlönning 20 öre och till folkskolan 15 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlönning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., dessutom två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad, den ene personligt lönetillägg 1,000 kr. En pastoratsadjunkt: lön 4,000 kr., fri bostad. En pastorsadjunkt: lön 3,500 kr., fri bostad; en pastorsadjunkt: lön 2,000 kr., personligt lönetillägg 300 kr., dessutom från pastoraliefonden 1,800 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 1,000 kr. Kyrkoskrivare: arvode 2,940 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 4,350 kr., fri bostad. En organist: lön 4,000 kr. En kantor: lön 3,400 kr. En kyrkovaktmästare: lön 3,660 kr., fri bostad. — För 1924 utgår dessutom tillsvidare dels till prästerskapet ett fast tyrdistillägg med $\frac{33}{100}$ % av den kontanta grundlönen, dels till såväl prästerskapet som övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); Blomberg, A. W., grosshandlare; *Bohlin, J. A. S., kontorschef, kyrkovård; *Ek, V. E., ombudsman; Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; *Forssberg, E. V., direktör, stadsfullm., kyrkovård; *Hillström, J. A. A., utkörare; *Jansson, f. Kling, Beda F., fru; Johnsson, C. E., försäkringsagent; Lundin, H., telefonreparatör; Runhoff, E. F., brandman; Rönnell, E., folkskollärare; *Zetterlund, C. R., kontorschef.

Kyrkonotarie.

Lundwall, S. A., advokat; t. 33212, Norr 12 12.

En kyrkoskrivare.

Församlingens skolråd.

Se sid. 162.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Se sid. 325.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Gard, A. F., advokat; Hellström, J. S., kamrerare; Ohlsson, J., förman.

Suppleant: Miller, L. E., direktör.

För skoirådet.

Karlsson, C. T., värmeledningsskötare; Taubner, K. W., kamrerare; Ljunggren, V., vedhandlare. *Suppleant*: Lindqvist, F. O., direktör.

Kyrkoherde.

Landquist, C. A. E.

Komministrar.

Ahlfeldt, R. A.; Edquist, C.

Pastoratsadjunkt.

Gyberg, P. J.

Pastorsadjunkter.

Kihlstedt, G.; Swensson, S. E.

Klockare och kyrkofogde.

Berglöf, C. A. R.

Organist.

Larsson, J. W.

Kantor.

Ralf, E. K.

Församlingssystrar.

Landquist, Hanna; Rydén, Greta K.: *Högbergsgatan 13, Sö.; t. Söder 138 43; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Dahlgren, Emma A. J.: *Östgötagatan 79, Sö.; t. Söder 136 08; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Alenius, Tecla E.: *Svedenborgslunden 2, Sö.; t. Söder 18 00; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.*

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. P.

Dessutom en *organist* och en *kyrkovaktmästare* vid Allhelgonakyrkan.

Sofia församling.

Expedition: Bondegatan 66, Sö.; t. 207 56, Söder 338 13; expeditionstid: vardagar 9—10 f. m. samt helgfria fredagar 7—8 e. m.

Församlingen skildes från Katarina den 1 maj 1917. (Jfr ovan under denna förs.) Grunden till kyrkan lades redan år 1903, sedan med anledning av reformationsjubelfesten insamlade medel till en minneskyrka i Stockholm år 1898 överlämnats till Katarina församling som grundplåt till en ny kyrka. Den invigdes år 1906 och kallades efter dåvarande drottningen för Sofiakyrkan.

Stat år 1924. Utgifter: 127,018: 47 kr.; inkomster 23,890: 68 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona. Till kyrkokassan 45 öre, till prästerskapets avlöning 12 öre och till folkskolan 8 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man, 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., fri bo-

stad. En komminister: lön 4,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., extra lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. En pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., extra lönetillägg 1,000 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. En klockare: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr., fri bostad. En organist: lön 3,000 kr., ett ålderstillägg å 500 kr. En kantor: lön 1,800 kr. En kyrkovaktmästare: lön 2,700 kr., ett ålderstillägg å 300 kr., fri bostad. En andre vaktmästare: lön 2,700 kr., ett ålderstillägg å 300 kr. — För 1924 utgår dessutom dels till prästerskapet ett fast dyrtidstillägg med $33\frac{1}{3}$ % av den kontanta lönen, dels till såväl prästerskapet som övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Församlingens kyrkoråd.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); *Backman, C. A., direktör; Björkman, O. E., förman, stadsfullm.; Engberg, J. A. A., murare; *Lind, C. M., fabriksarbetare; *Nordenson, H., fil. dr.; Pålsson, E. A. V., möbelsnickare, stadsfullm.; Svensson, G. A., byggmästare; *Weideman, C. O., åkeriföreståndare, stadsfullm., kyrkovård; *Wihlander, A. G., överlärare, kyrkovård; en vakant.

Kyrkonotarie.

Looström, A. B., amanuens; t. 772 35.

Församlingens skoloråd.

Se sid. 163.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Andersson, C. A., ombudsman; Bernton, E. T., köpman; Johansson, B. M., kassör. *Suppleanter*: Pettersson, C. A., handlande; Viktorsson, G. H., kassör.

För skolorådet.

Andersson, S., direktör; Bergström, R. K. A., tf. sekreterare; Viktorsson, G. H., kassör. *Suppleanter*: Carlqvist, A. T., ingenjör; Jansson, K. G. L., överingenjör.

Kyrkoherde.

Klefbeck, E. A.

Komminister.

Adolfsson, C. O. H.

Pastoratsadjunkt.

Krook, O.

Klockare.

Broman, J. A. (se nedan).

Organist.

Wennerberg-Reuter, Sara M. E. E.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Kantor.

Vakant, t. j. **Broman, J. A.** (se ovan).

Församlingssystrar.

Ehrnberg, M. J. (Hanna); **Jansson, Anna E.**; **Borgmästaregatan 11, Sö.; t. Söder 331 11; mottagning: alla vardagar 8—9 f. m.**

Kyrkovaktmästare.

Sköldström, K. L.

Maria församling.

(Maria Magdalena.)

Expedition: S:t Paulsgatan 10, Sö.; t. 74 34, Söder 339 68; expeditionstid: 9—10,30.

Maria Magdalena församling omfattade ursprungligen hela Södermalm. Kyrkan uppbyggdes allra först i mitten av 1300-talet men nedrevs redan 1527. Började åter uppbyggas 1576 och blev färdig 1634 men nedbrann 1759, varpå den genast återuppbyggdes och kunde i sitt nuvarande skick invigas redan 1763. Församlingens förste pastor (kaplan) omnämnes 1354. Inom församlingen ligga Rosenlunds ålderdomshem och borgerskapets gubbhus, som till den 15 okt. 1910 utgjorde egna församlingar, men genom kungl. förordn. den 30 sept. 1910 upphörde att vara detta. Båda hava dock fortfarande eget prästerskap m. m.

År 1917 påbörjades å Högalidsberget bygandet av en ny kyrka för församlingens västra del. Kyrkan invigdes den 10 juni 1923 och erhöi därvid namnet *Högalidskyrkan*.

Stat år 1924. Utgifter: 308,313 kr.; inkomster: 29,513 kr.

Utdebitering pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. Till kyrkokassan 60 öre, till prästerskapets avlöning 8 öre och till skolkassan 5 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje mantalsskriven person 1 kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lösen för 2,800 kbfot spannmål 11,786:28 kr., 1,714 kr., fri bostad. Två komministrar vardera: lösen för 1,400 kbfot spannmål 5,893:14 kr., 857 kr., fri bostad samt i personligt lönetillägg 750 kr. åt nuvarande innehavarna. En pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad samt personligt lönetillägg 2,000 kr.; en pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresersättning 800 kr. samt personligt lönetillägg 1,700 kr. Pastorsadjunkt: avlönas av kyrkoherden. Kyrkonotarie: 700 kr., arvode för räkenskapers uppgörande 300 kr. Ett skrivbiträde: lön 1,000 kr. Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., fri bostad samt personligt lönetillägg 1,000 kr. Organist: lön 2,000 kr. samt personligt lönetillägg 1,000 kr. Kantor: lön 2,000 kr. samt personligt lönetillägg 1,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 2,000 kr., personligt tillägg 300 kr., fri bostad, för

städnig 500 kr. Vaktmästare och eldare: lön 1,800 kr., fri bostad, för städning 500 kr., för ringning 400 kr. — För 1924 utgå dessutom till i tjänst varande befattningshavare rörligt dyrtidstillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare före 1921 års lönerreglering gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); ***Bergstedt, C. O.**, ingenjör; **Blomdahl, P. A.**, byggmästare, kyrkovård; **Janse, O. T.**, antikvarie; ***Johansson, E. G.**, ombudsman, stadsfullm.; **Lagergren, D. G.**, kassör; **Svensson, A.**, direktör; **Svensson, J.**, skeppsmaklare; ***Wassén, C.**, disponent, kyrkovård; ***Östberg, J.**, f. d. kammarrättsråd, stadsfullm.; ***Österberg, J. E. J.**, vaktkonstapel.

Suppleanter: *Lundgren, A., typograf; **Skoglund, P. E.**, direktör; ***Larsson, J. L.**, svarvare; ***Karlsson, K. G.**, vaktkonstapel; **Söderlund, W. A. L.**, direktör; **Avén, C. O.**, f. d. polisöverkonstapel.

Kyrkonotarie.

Masreliex, K. V., rådman; t. 96 69.

Församlingens skolråd.

Se sid. 164.

Församlingsbibliotekets styrelse.

Utgöres av skolrådet, se sid. 164.

Församlingens revisorer.

För kyrkorådet.

Andersson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.; **Claesson, E. L.**, kontorsskrivare; **Ericsson, A. W.**, kamrerare.

Suppleanter: Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; **Rundgren, K. H. T.**, juvelerare.

För skolrådet.

Hagelquist, K. F. P., sjökapt. n, stadsfullm.; **Pettersson, A. E.**, bryggeriarbetare; **Rönnow, A.**, direktör.

Suppleanter: Öhrström, J. A., fabrikör; **Wassén, E.**, kamrerare.

Kyrkoherde.

Eklund, K. A.

Komministrar.

Winberg, I.; Molin, O. E.

Pastoratsadjunkter.

Nilsson, N. U. (se nedan); en vakant.

Pastorsadjunkt.

Willis, O. M. A. (se nedan).

Klockare och kyrkofogde.

Arring, J. A. Åson.

Organister.

Heintze, G. Hj. (Maria kyrka); Åhlén, G. W. (Högalidskyrkan).

Kantorier.

Lindqvist, G. H. (Maria kyrka); Hellerstedt, S. M. H. (Högalidskyrkan).

Diakonissa.

(Brännkyrkagatan 187, Sö.; t. Söder 31229; mottagningstid: alla vardagar utom tisdagar 8—9,30 f. m.)

Johansson, Laura.

Kyrkovaktmästare.

Johanson, T. E.

En vaktmästare och eldare.

Rosenlunds älderdomshem.

Skånegatan 1, Sö.; t. 12 09, Söder 31106.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår nu i Maria församling. (Jfr sid. 126.)

Predikant.

Nilsson, N. U. (se ovan).

En organist och försångare.

Borgerskapets gubbhus.

Högalidsgatan 28, Sö.; t. 37 52, Söder 33758.

Inrättningen, som förut utgjort egen församling, ingår numera i Maria församling. (Jfr ovan och sid. 333.)

Avlöningar. Predikant: arvode 1,300 kr. Organist: arvode 400 kr. (Dessutom dyrtidstillägg.)

Predikant.

Willis, O. M. A. (se ovan).

En organist.

Brännkyrka församling.

Expeditioner: Kommunalhuset, Liljeholmen; t. Liljeholmen 14; expeditionstid: vardagar utom lördagar 9—11 f. m. samt fredagar 6—7,30 e. m.; Solberga, Älvsjö; t. Älvsjö 102; expeditionstid: måndagar, onsdagar och lördagar 8—9 f. m.

Församlingen benämndes ursprungligen Ovanför eller Wantör. Anledningen till namnförändringen är utan tvivel de många eldsvådor, som kyrkan undergått, och gissningsvis utsattes denna till år 1452, då Kristian I:s danska flotta efter ett misslyckat landstigningsförsök vid Kåpplingeholmen (nuv. Blasieholmen) måste draga sig tillbaka och därvid brände trakten söder om Stockholm. Av denna eller annan eldsvåda har säkerligen hela församlingen fått sitt namn Brändkyrka eller Bränkyrka. Församlingen var tidigare sammanslagen med Sollentuna, men åtskildes församlingarna år 1260. Församlingen hade då ett kapell på södra bergen, som användes även

av Katarina församling (som också lydde under grevskapet Årstad). Så småningom förskaffade sig emellertid Katarina församling egen präst. Genom kungl. brevet den 28 juli 1587 förordnades slutligen, att kyrkoherden i Huddinge skulle vara kyrkoherde även i Brännkyrka med skyldighet att i nämnda församling hålla »sigh en lårh schickelig Cappellan». Sedan dess hava de båda församlingarna haft gemensam kyrkoherde, till dess Brännkyrka, enligt kungl. brevet den 31 dec. 1913, fr. o. m. den 1 maj 1914 ånyo blev självständigt samt lades under Stockholms konsistorium.

Genom sällskapet för främjande av kyrklig själavård hava inom församlingen uppförts två mindre kyrkobyggnader. Den ena, benämnd *S:t Sigfrids kyrka* och belägen vid Blommensberg, har tidigare under namn av Stefanskapellet varit uppförd inom Johannes församling, men flyttades till sin nuvarande plats i Brännkyrka församling år 1904 och blev därvid väsentligt utvidgad. Fr. o. m. 1918 har församlingen, som tidigare bidragit till bestridande av kostnaderna, ensam övertagit underhållsskyldigheten för densamma. Den andra, *Enskede kyrka*, uppfördes under åren 1913—1915 och förvärvades av församlingen år 1918.

Inom församlingen finnes en särskild *kyrkogårdsnämnd*, bestående av kyrkoherden som självskriven ordförande samt tre å kyrkostämman valda ledamöter, vilken handhar förvaltningen av dels kyrkogården vid Brännkyrka kyrka, dels den församlingen tillhöriga nya begravningsplatsen vid Västberga.

Stat år 1924. Utgifter: 205,715: 51 kr.; inkomster: 56,699: 08 kr.

Uttebitering pr $\frac{1}{10}$ bevilningskrona: Till kyrkokassan 30 öre, till prästerskaps avlöning 23 öre och till folkskolan 4 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr. jämte boställe, tillfällig löneförbättring 800 kr. Tre komministrar: lön 5,000 kr., dessutom i hyresersättning 1,800 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. jämte ersättning för bostad m. m. 3,000 kr., tillfällig löneförbättring 300 kr. Kyrkonotarie: arvode 900 kr. Ett skrivbiträde: lön 2,160 kr. Klockare: lön 3,360 kr., tre ålders-tillägg, vardera å 300 kr., efter resp. 3, 6 och 9 år, dessutom hyresersättning 600 kr. Organist och kantor: vid Brännkyrka kyrka: lön 1,500 kr., dessutom boställe; vid S:t Sigfrids kyrka: lön 1,000 kr.; vid Enskede kyrka: lön 1,000 kr. Kyrkovaktmästare: vid Brännkyrka kyrka: lön 3,000 kr.; vid S:t Sigfrids kyrka: lön 1,000 kr.; vid Enskede kyrka: lön 680 kr., dessutom bostad, värme och lyse. En kyrkogårdsvaktmästare: lön 3,150 kr.¹⁾ — För 1924 utgå dessutom till prästerskaps dyrtidstillägg enligt av kungl. maj:t och riksdagen bestämda grunder,

¹⁾ Denna lön avser anställning hos församlingens kyrkogårdsnämnd.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** samt till övriga befattningshavare rörligt tillägg i överensstämmelse med för stadens befattningshavare gällande grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, själskr. o. r. d. f. (se nedan); *Friberg, A. E., frukthandlare; Gäbel, M., disponent; *Johansson, E. W., förtroendemän, kyrkovård; Johansson, F. O. A., förrådsman; *Johansson, O. L., brädgårdsarbetare; Lindgren, E. R., grovarbetare; *Lundh, J. A., folkskollärare; *Roswall, C. A. A., riksgälds-kommissarie, kyrkovård; Sandberg, C. A. J. son, förman; Sandberg, E. T. G., sjukgymnast.
Suppleanter: Ek, Anna Ch., sömmerska; Eriksson, J. G., ingenjör; Jansson, E., stationsförman; *Johansson, C. O. G., järnvägsman; *Karlsson, W. G., verkstadsarbetare; Källberg, K. J. R., arrendator; *Lindén, D. E., typograf; *Lundberg, E. B., spårvägsman; *Pettersson, L. f. d. nämndeman; Wilén, C. G. T., järnarbetare.

Kyrkonotarie.

Öström, J. N. H., bitr. fattigvårdsinspektör; t. Liljeholmen 3 89.

Församlingens skolråd.

Se sid. 164.

Församlingens kyrkogårdsnämnd.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, ordf.; Johansson, O. L., brädgårdsarbetare; Lindgren, E. R., grovarbetare; Sandberg, C. A. J. son, förman, verkst. ledamot.

Församlingens revisorer.

Andersson, K. E., gjutare; Karlsson, G. V., stationsbiträde; Sundström, E. V., roteman.

Suppleanter: Hed-Larson, A., köpman; Magnusson, E. O. E., bokbinderiarbetare; Wahlberg, J. G., typograf.

Kyrkoherde.

Lindskog, H. J.

Komministrar.

Lagerkranz, J. L.; två vakanta, *tj. f.* Collini, C. G. E., Helén, H. V. J.

Pastorsadjunkt.

Öhman, K. D.

Klockare.

Öhlander, H. A. G.

Organister och kantorer.

Granér, C. T. (Brännkyrka kyrka); Lundgren, P. I., tf. (St Sigfrids kyrka); Jarne, F. J., tf. (Enskede kyrka).

Församlingssystemer.

Söderholm, Elsa K.; *Torggatan 1 D, Tellusborg; t. Aspudden 60; mottagningstid: 8—9 f. m.*

Kyrkovaktmästare.

Lövgren, C. O. (Brännkyrka kyrka); Hallström, K. E. A. (St Sigfrids kyrka); Hammarström, f. Pettersson, Alma S. (Enskede kyrka).

En kyrkogårdsvaktmästare (vid nya begravningsplatsen).

Bromma församling.

Expedition: Ulvsunda prästgård, Lövsåsvägen, Ulvsunda; t. Ulvsunda 155; expeditionstid: vardagar utom lördagar 10—11 f. m. samt fredagar 7—8 e. m.

Bromma — namnet Bruma finnes nämnt 1314 — uppgives ursprungligen ha tillhört Solna socken, som på sin tid sträckte sig ända till Stortorget i söder. Solna lades 1529 under Storkyrkan, blev åter självständigt 1636 för att 1668 ånyo som annex föras dit och 1671 till Kungsholmen, där det förblev till 1685. Redan 1624 (1622?) avsåndrades emellertid Bromma från Solna och tillades Klara församling, varifrån det 1663 skildes och förenades med Riddarholmsförsamlingen, som det sedan tillhörde till 1784. Efter detta är innehades Bromma pastorat tidvis som prebende av kyrkoherdar i olika Stockholms församlingar (1786—93 Katarina, 1801—17 Tyska förs., 1817—46 Kungsholmen); under 1793 hade det en kort tid egen kyrkoherde, och 1794—1801 innehades det av en lektor på Karlberg. Från 1847 har Bromma varit fullt självständigt. Dit hörde även Sundbyberg, som dock sedan den 1 maj 1916 utgör eget pastorat. Fr. o. m. den 1 maj 1917 är Bromma i kyrkligt avseende införlivat med Stockholm. — Den ursprungliga kyrkan uppfördes sannolikt i slutet av 1100-talet men har senare försetts med åtskilliga tillbyggnader, de sista från förra hälften av 1700-talet.

Stat år 1924. Utgifter: 156,308: 57 kr.; inkomster: 17,326: 97 kr.

Utbetalingar per 1/10 bevilningskrona. Till kyrkokassan 58 öre, till prästerskapets avlöning 12 öre och till skolkassan 20 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 7,480 kr., tillfällig löneförbättring 800 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,165 kr., tillfällig löneförbättring 700 kr., hyresbidrag 1,500 kr. Pastorsadjunkt: avlönas med 6,000 kr. av föreningen för kyrklig själavård, dessutom bidrag från kyrkofonden 1,800 kr. Sekreterare: arvode 1,000 kr. Klockare och organist: lön 1,500 kr. Kyrkovaktare: lön 3,000 kr. — För 1924 utgå dessutom tillvidare dyrtidstillägg, till kyrkoherde och komminister enligt av kungl. maj:t och riksdagen bestända grunder och till övriga befattningshavare enligt å kyrkostämma fastställda grunder.

Församlingens kyrkoråd.

Svensson, M. T. K., kyrkoherde, självskr. ordf. (jfr nedan); **Bergqvist**, J. A., folkskollärare, kyrkovärd; ***Eriksson**, J. A., spårvägskontrollör; **Gustafsson**, K. O., snickare; ***Larsén**, A., byggnadsverkmästare; **Larsén**, C. G., verk-mästare; ***Magnusson**, K. G., överingenjör, kyrkovärd.

Suppleanter: ***Bergh**, G., slöjdinspektör; **Hed-vall**, A. G., folkskollärare; **Ljungholm**, C. A., hovauditör; **Lindkvist**, C. O., snickare; ***Sandö**, M. S., vävare; ***Skogh**, J. B., träarbetare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare; t. Ulvsunda 10.

Församlingens skolråd.

Se sid. 166.

Styrelsen för församlingens folk-bibliotek.

Se sid. 325.

Församlingens revisorer.

Påhlman, A. E., stadsingenjör; **Wiklund**, E. O., amanuens.

Suppleanter: **Norström**, K., kommissarie; **Pet-tersson**, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.

Kyrkoherde.

Svensson, M. T. K.

Komminister.

Vakant, t.jf. **Dymling**, C. J.

Pastorsadjunkt.

Olsson, C. Hj.

Klockare och organist.

Vakant, t.jf. **Videfors**, G. J.

Kyrkovaktare.

Svensson, F. A.

Tyska församlingen.

(Sita Gertrud.)

Expedition: Svartmangatan 16, St.; t. 60 04, Norr 21 56; expeditionstid: 10—11 (1 juni—15 sept. tisdagar och fredagar 10—11).

Tyskarna i Stockholm fingo 1571 av konung Johan III frihet att uppbbygga sin egen kyrka och hava begravningsplats, till vilka ändamål de, till en början tillsammans med finska församlingen, använde Sita Gertruds kapell, som stod på den plats, där nu tyska kyrkan står. När detta kapell först blivit byggt, är okänt, men 1607 erhöill tyska församlingen kapellet »för evärdeliga tider», hvilken donation av konung Gustav II Adolf stadfästes 1612, varpå kyrko-bygget igångsattes 1619 och fullbordades 1642.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: 8,000 kr. **Kyrkl. in-sti-tu-tioner.** fri bostad. Pastorsadjunkt: 1,500 kr. Kyrko-notarie: 3,000 kr. Klockare: 2,100 kr., två ålderstillägg, vardera å 300 kr. Organist: 1,500 kr. Kantor: 1,250 kr. Klockspelare: 600 kr. Kyrkovaktare: 2,100 kr., fri bostad. Ringare: 300 kr. — För 1924 utgå dessutom dyrtidstillägg till i tjänst varande befattningsha-vare (med undantag av pastorsadjunkt och kyrko-notarie) med i genomsnitt 100 % av den kontanta lönen.

Hederspresident.

Wachtmeister, E. H., greve, överstekammarjun-kare.

Församlingens kyrkoråd.

Ohly, C. E. W., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Dieckelman**, F. F. H., direktör, **Däu-michen**, M. C. A., generalkonsul, ordf. för föreståndarekollegiet; **Grüder**, C. H., grosshandlare; **Kahl**, G. A., fabrikör; **Pott**, G. F. L., direktör; **Schlachter**, F. W. H., läro-verksadjunkt.

Kyrkonotarie.

Bassmann, L. H. H.

Församlingens revisorer.

Isselhorst, H. C. W., grosshandlare; **Otto**, R. M., direktör; **Fitger**, H. A. B., ekonomichef. **Suppleanter:** **Müller-Schöll**, M. A. W., direk-tör; **Meyer**, R. A. W., direktör.

Kyrkoherde.

Ohly, C. E. W.

Pastorsadjunkt.

Carlsson, G. D.

Klockare.

Faulwasser, J. T.

Organist och klockspelare.

Erling, E. G., tf.

Kantor.

Wibergh, J. J.

Kyrkovaktare.

Körner, G.

En ringare.

Finska församlingen.

(Fredriks förs.)

Expedition: Finska kyrkan, Slottsbacken 2 C, St.; t. 134 98; expeditionstid: tisdagar och fredagar 11—12.

Finska församlingen hade under ett par hundra år sin gudstjänstlokal på diverse platser

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** både i staden och på malmarna, däribland åren 1609—1719 i Riddarholmskyrkan, till dess den år 1725 fick sin nuvarande kyrka, det forna s. k. Lilla bollhuset, vilket genom öppet brev den 14 februari 1727 tillförsäkrades dem »med oryggelig besittningsrätt».

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 4,000 kr., dyrtidstillägg 1,500 kr., fri bostad. Klockare, organist och kantor: lön 1,000 kr., dyrtidstillägg 500 kr., fri bostad. Kyrkovaktare: lön 300 kr., dyrtidstillägg 400 kr., fri bostad.

Församlingens kyrkoråd.

Montell, V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan);
Bestman, A. E., sekreterare; **Brunström, K. E. L.**, revisor; **Hedgren, J.**, f. d. grosshandlare; **Nordenstrahl, T. O. R.**, vattenledningschef; **Orvin, H. S.**, bankkamrerare; **Schlytern, C. H.**, förste kanslisekreterare; **Sällström, P. A. F.**,

byggmästare, kyrkovård; **Sällström, R. H.**, ingenjör; **Willgren, C. G.**, tf. taxeringskommisarie.

Församlingens revisorer.

Lindstrand, C. H., bokförare; **Petterson, J. A.**, specerihandlare.

Suppleanter: **Holmborg, K. E.**, sjökapten; **Hedgren, G. W.**, löjtnant.

Kyrkoherde.

Montell, V.

Klockare, organist och kantor.

Ritari, J.

Kyrkovaktare.

Hedlund, W.

K. hovkonsistorium med därunder hörande församlingar.

Hovkonsistorium lär vara instiftat år 1662. I den den 20 december 1662 utfärdad »ordning, var-
efter överhovpredikanten och hovpredikanterna
skulle sig rätta», omtalas trenne hovpredikanter,
bland dem en överhovpredikant. I nådig »in-
struktion för konsistorium aulicum» av den 28
juni 1681 tillägges konsistorium samma rätt och
myndighet som andra konsistorier i riket; preses
skulle vara överhovpredikanten, ordinarie bi-
sittare övriga hovpredikanter; när ärenden rörande
kungl. livgardet förekommo, skulle prästerna
vid regementet äga säte och stämma i konsisto-
riet. Förordningen om rättegången i domkapit-
len av den 11 februari 1687 gjorde livgardes-
och artilleripredikanter till ordinarie ledamöter
av konsistoriet, i senare tider tillkom även
kyrkoherden i Skeppsholms församling. De
under detta konsistorium lydande församlingarna
äro samtliga icke territoriella. Hovförsamlingens
gudstjänst förrättas i slottskapellet; Svea liv-
garde, Göta livgarde, livgardet till häst och
Svea artilleriregemente begagna Gustav Adolfs-
kyrkan, vilken invigdes den 6 november 1892,
och fälttelegrafkåren Kungsholms kyrka såsom
gudstjänstlokal; Skeppsholms församling har egen
kyrka (Karl Johans kyrka).

Instruktion. Kungl. instruktion den 28
juni 1681 (med ändringar).

Hovkonsistorium.

K. slottet, St.; ingen bestämd sessionstid.

Preses.

Billing, A. G. L., överhovpredikant, biskop.

Assessorer.

Åhfeldt, O. C. P., ord. hovpredikant, pastor i
hovförs.

Gemzell, E. E., ord. hovpredikant, kyrkoherde i
Skeppsholms förs.

Rogberg, O. E., regementspastor i Göta liv-
gardes förs.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor i livgardets
till häst förs.

Bergö, C. J., regementspastor i Svea livgardes
förs.

Brandel, R. A., regementspastor i Svea artilleri-
regementets förs.

Svea ingenjörkårs och fälttelegrafkårens för-
samlingar hava ingen representant i hovkonsisto-
rium.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R., f. d. kanslissekreterare.

Hovkleresiet.

Expedition: Slottskyrkans sakristia, St.

I spetsen för hovkleresiet stod redan under
Gustav II Adolf en förste hovpredikant, se-
dermera även en äldste hovpredikant. Vid
mitten av 1600-talet synes först titeln över-
hovpredikant hava uppkommit och har allt-
sedan dess varit den brukliga för chefen för hov-
prästerskapet.

Avlöningar m. m. Överhovpredikant: 750
kr. Ordinarie hovpredikanter: se under
hovförsamlingen. E. o. hovpredikanter upp-
bära ej arvode.

Överhovpredikant.

Billing, A. G. L., biskop (se ovan).

Ordinarie hovpredikanter.

Åhfeldt, O. C. P., pastor i hovförs. (se nedan);
Gemzell, E. E., kyrkoherde i Skeppsholms förs.
(se nedan).

Tjänstgörande e. o. hovpredikanter.

Rundgren, V. E., biskop i Visby stift; **Wid-
ner, N.,** pastor primarius, kyrkoherde i Stor-
kyrkoförs.; **Ekdahl, F. N.,** kyrkoherde i Fjellie
och Flädie; **Mazer, T. A.,** f. d. adjunkt vid norra
latinläroverket i Stockholm; **Beskow, F. A.,**
kyrkoherde i Stora Malm; **Norrby, C. J.,** före-
ståndare för diakonissanstalten å Ersta; **Källan-
der, A. J.,** kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.;
Leijonhufvud, K. A., frih., kyrkoherde i Söder-
tälje stads- och landsförs. samt Tveta förs.;
Nilsson, L. J. P., kyrkoherde i Sjögerstad,
Rådene och Häggum, reg.-pastor; **Hallberg,
H. E.,** kyrkoherde i Gustav Vasa förs.; **Brun-
crona, A. G. M.,** kyrkoherde i Lovö; **Andræ,
S. E. J.,** kyrkoherde i Jakobs förs.; **Caroli,
C. A.,** kyrkoherde i Norra Vram och Bjuv;
Malmberg, P. G. J., kyrkoherde i Västra
Ed och Östra Ed; **Björck, R. E.,** kyrkoherde
i Kalmar stads- och landsförs.; **Block, C. E.
D.,** kyrkoherde i Mölndal, Källered och Råda;
Eidem, E., tf. kyrkoherde i Gårdstånga och
Holmby; **Bergö, C. J.,** regementspastor i Svea
livgardes förs.

Hovförsamlingen.

*K. slottets högvaktsflygel, St.; t. Norr
28 86; expeditionstid: tisdagar och fre-
dagar 1—2.*

Avlöningar m. m. Pastor: lön 4,500
kr. Ordinarie hovpredikant: lön 300 kr.
Klockare och pedell: lön 1,800 kr. Orga-
nist: lön 2,000 kr. Kantor: lön 1,500 kr.
Kyrkovaktare: lön 900 kr.

Kyrkl. Församlingens kyrkoråd.

in- Åhfeldt, O. C. P., självskr. ordf. (se nedan);
stitu- Bäckström, E. G. M., f. d. byråchef; Hen-
tioner. nerberg, C. F., musikdirektör; Sylén, E. A.,
kantor.

Pastor.

Åhfeldt, O. C. P.

Ordinarie hovpredikant.

Gemzell, E. E.

*Klockare och pedell vid hovkonsisto-
rium.*

Berg, P. J. R.

Organist.

Hennerberg, C. F.

Kantor.

Sylén, E. A.

Kyrkovaktare.

Jansson, N. A.

Svea livgardes församling.

*Expedition: Svea livgardes kasern, Ö.Dj.;
expeditionstid: onsdagar och fredagar
12—1.*

Avlöningar m. m. Regementspastor:
arvode 1,170 kr., dessutom dyrtidstillägg. Kloc-
kare: arvode 100 kr., dessutom dyrtidstillägg.

Församlingens kyrkoråd.

Bergö, C. J., regementspastor, självskr. ordf. (se
nedan); Rålbamb, O. S., frih., överstelöjtnant;
von Plomgren, J. P. C. P:son, överstelöjtnant;
Reuterskiöld, H. A. F., kapten; Brandt, C.,
fanjunkare.

Regementspastor.

Bergö, C. J.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Göta livgardes församling.

*Expedition: Göta livgardes kasern, 1 tr.
t. h., Ö.Dj.; expeditionstid: tisdagar och
fredagar 12—1.*

Avlöningar m. m. Regementspastor:
arvode 1,170 kr., påsköre 200 kr., dessutom dyr-
tidstillägg.

Församlingens kyrkoråd.

Rogberg, O. E., regementspastor, självskr. ordf.
(se nedan); Kroplien, J. L. T., kapten; Fleet-
wood, F., tf. regementskvartermästare; Hæffner,
A. V., löjtnant; Lilliefelt, C. Hj., fanjunkare.

Regementspastor.

Rogberg, O. E.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Livgardets till häst församling.

*Expedition: regementets kasern, Sture-
vägen, Ö.; expeditionstid: tisdagar och
lördagar 1—2.*

Avlöningar m. m. Regementspastor:
arvode 1,170 kr., dessutom dyrtidstillägg.

Församlingens kyrkoråd.

Elmquist, H. F. A., regementspastor, självskr.
ordf. (se nedan); en major; en ryttmästare;
en löjtnant; regementsintendenten; en under-
officer.

Regementspastor.

Elmquist, H. F. A.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Svea artilleriregementes församling.

*Expedition: regementets kasern, Valhalla-
vägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och
fredagar 12—1.*

Avlöningar m. m. Regementspastor: ar-
vode 1,170 kr., dyrtidstillägg 295,53 kr. En ba-
taljonspredikant: lön 500 kr., inkvartering
400 kr., dyrtidstillägg 523,25 kr.

Församlingens kyrkoråd.

Brandel, R. A., regementspastor, självskr. ordf. (se
nedan); Blomquist, O. R., bataljonspredikant
(se nedan); Way, S. T. M., major; de Laval,
P. G. F., kapten; Gren, G. V., styckjunkare.

Regementspastor.

Brandel, R. A.

Regementspastor i regementet.

Mörner, A. K.

Bataljonspredikant.

Blomquist, O. R.

Klockare.

Johnzon, O. F.

Skeppsholms församling.

(K. flottan.)

*Skeppsholmen, Ö.Dj.; t. Norr 103 95;
expeditionstid: 10—10,45.*

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
6,500 kr., fri bostad. Bataljonspredikant:
lön 1,200 kr. Klockare: lön 750 kr. Orga-
nist och kantor: lön 700 kr. Kyrkovak-
tare: lön 350 kr. För samtliga dessutom dyr-
tidstillägg.

Församlingens kyrkoråd.

Gemzell, E. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se nedan); **Olsen**, C. O., f. d. viceamiral; ***Engström**, C. Chr., kommandör; **Ekström**, A., kommandör; **Eneström**, H. A. M., kommandör, kyrkovård; ***Engström**, I. A., f. d. marindirektör; ***Näsmän**, R. C. T., förste marinintendent, kyrkovård; ***Johansson**, C. E., flaggunderofficer; **Nilsson**, A., flaggunderofficer.

Suppleanter: ***Schale**, E. G. M., f. d. kommandörkapten; **Leche**, C. H. A., kommandörkapten; ***Arvidsson**, C., flaggunderofficer; **Åckerberg**, A. E., flaggstyrman.

Kyrkonotarie.

Näsmän, R. C. T.

Kyrkoherde.

Gemzell, E. E.

Bataljonspredikant.

Dehlgren, A. T.

Klockare.

Born, C. Hj.

Tf. organist och kantor.

Eklom, H. M.

Kyrkovaktare.

Lundgren, G. A.

Svea ingenjörkårs församling. Kyrkl.

Expedition: *Frösundavik; postadress: in-*
Stockholm 6; t. Hagalund 3 83; expedi-
tionstid: onsdagar 12,30—1,30. stitutioner.

Avlöningar m. m. Regementspastor:
arvode 1,000 kr., dessutom dyrtidstillägg.

Församlingens kyrkoråd.

Algård, N. S. H., regementspastor, självskr. ordf. (se nedan); **Liberg**, L. O. A., kapten; **Björnbom**, C., kapten; **Ternbom**, A. E., fanjunkare; **Eriksson**, J. E., fanjunkare.

Regementspastor.

Algård, N. S. H.

Fälttelegrafkårens församling.

Expedition: *Garvaregatan 2, 2 tr., C.; t.*
Kungsh. 8 54; expeditionstid: onsdagar
11,30—12,30.

Avlöningar m. m. Regementspastor:
arvode 1,000 kr., dessutom dyrtidstillägg.

Regementspastor.

Folkard-Holmgren, J. F.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Främmande trosbekännares församlingar.

Katolska församlingen.

(Romersk-katolsk.)

Expedition: Norra Smedjegatan 24, C.; t. Norr 133 05; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10.30—11.30 (1 juni—15 sept. endast måndagar och fredagar 10.30—11.30.)

Katolska församlingens i Stockholm inom staden boende medlemmar skola numera för anteckning om sina borgerliga förhållanden upptagas i kyrkoböckerna för den till svenska kyrkan hörande församling, inom vars område de bo och hava sitt hemvist. Förut har den katolska församlingens föreståndare haft att över denna församlingens medlemmar föra enahanda anteckningar, som det tillkommer svenska kyrkans prästerskap att föra över sina församlingsmedlemmar, samt att meddela betyg och uppgifter med samma giltighet som de av svenska kyrkans prästerskap meddelade. Denna befogenhet har efter den 1 januari 1911 delvis upphört (kvarstår beträffande förande av födelse- samt döds- och begravningsbok).

Katolska församlingens prästerskap har tillerkänts rätt att med laga verkan förrätta vigsel.

I inre kyrkligt avseende är församlingen uppdelad i S:t Eugenia församling (på norr) och S:t Eriks församling (på söder).

(Katolska församlingen finnas utom i Stockholm i Göteborg, Malmö, Gävle och Norrköping.)

Avlöningar m. m. Föreståndare: 2,500 kr. Kyrkoherde: 2,500 kr. Pastor och pastorsadjunkter: 2,500 kr. Organister: 1,000 kr. Vaktmästare: 1,000 kr.

Dessutom åtnjuta föreståndare, kyrkoherde och pastorsadjunkter fri bostad och ved, portvakt fri bostad och underhåll.

Församlingens kyrkoråd.

Wessel, E., kyrkoherde, ordf. (se nedan); Blom, K. H. E., ingenjör; Kellner, E. J. T., tjänsteman; Meyer, A., pastorsadjunkt, sekr. (se nedan); Nordmark, S. O. S., pastor (se nedan); Roesler, E. K. A. J., civilingenjör; Salmson, E. J. V., bankkamrerare.

Suppleanter: Lander, H. O., ingenjör; Overödder, H. J., disponent.

Församlingens revisorer.

Löhnig, E. H., agent; Stocklassa, A. A. B., fabrikör.

Suppleanter: Benelius, J. P. E., pastorsadjunkt; Strang, A. W., pastorsadjunkt.

Föreståndare.

Müller, J. E. E., biskop.

Kyrkoherde.

Wessel, E. (S:t Eugenia förs.).

Pastor.

Nordmark, S. O. S. (kyrkoherde i S:t Eriks förs.).

Pastorsadjunkter.

Benelius, J. P. E., Meyer, A., Strang, A. W. (S:t Eugenia förs.); Assarson, B. D. (S:t Eriks förs.).

Organister.

Kihlgren, Gertrud F. B. (S:t Eugenia kyrka); Nylander, A. (S:t Eriks kyrka).

Vaktmästare.

Pätzold, F. (S:t Eugenia kyrka).

En portvakt (vid S:t Eugenia kyrka).

Mosaiska församlingen.

Expedition och rabbinens mottagning: Wahrendorffsgatan 3, C.; t. Norr 6230; expeditionstid: varje helgfri torsdag 2—3. Kamrerarkontor: Wahrendorffsgatan 3, C.; t. Norr 1600; expeditionstid: judiskt och kristligt helgfria dagar 10—12.

Medlem av Stockholms mosaiska församling är envar till mosaiska läran hörande svensk undersåte, som är mantalsskriven i Stockholm eller på annan svensk ort, belägen närmare till Stockholm än till någon av de övriga orter i Sverige, där mosaisk församling finnes. (Mosaiska församlingar med fullständig församlingsordning finnas utom i Stockholm i Norrköping, Växjö, Kalmar, Oskarshamn, Karlskrona, Malmö, Göteborg och Sundsvall.)

Församlingen hade tidigare egen kyrkobokföringsrätt, men har denna fr. o. m. 1911 delvis upphört (se vidare ovan under katolska församlingen).

Församlingens beslutanderätt utövas vid församlingsstämma. I ärende angående gudstjänsten och vad därmed äger sammanhang må församlingen icke fatta beslut, förr än förslag eller yttrande i frågan avgivits av församlingens rabbin. Två ordinarie församlingsstämmor skola årligen hållas, den ena i april och den andra i oktober.

Verkställighet och förvaltning tillkomma församlingens föreståndare. Föreståndarna skola vara fem till antalet, kassaföreståndaren inberäknad, och väljas vid den ordinarie församlingsstämman i oktober för en tid av fyra år. Föreståndarna utse inom sig en ordförande och två kyrkoföreståndare.

Lagar m. m. Ordning för mosaiska församlingen i Stockholm, av kungl. maj:t fastställd den 12 juni 1882, med ändring den 5 aug. 1904.

Avlöningar m. m. Rabbin: lön 18,000 kr. Lärare: lön 10,500 kr. Sekreterare: 2,800 kr. Förste kantor: lön 10,500 kr.; andre kantor: lön 10,000 kr. Organist: lön 5,000 kr. Kamrerare: 4,800 kr. Vaktmästare: 2,700 kr., fri bostad, ved och lyse. — Dessutom utgår dyrtidshjälp med 10 % å resp. löner.

Föreståndare.

Eliasson, A. H., grosshandlare; **Fürstenberg, A.**,
prakt. läkare; **Hüttner, M. S.**, grosshandlare,
kyrkoföreståndare; **Thiel, A. S.**, gross-
handlare, ordf. och kassaföreståndare;
Wolff, H., amiralitetsråd, kyrkoföreståndare.

Sekreterare.

Levy, L.

Församlingens revisorer.

Vinberg, S. W., hamndirektör; **Traugott, O.**,
grosshandlare.

Suppleant: Katz, J., köpman.

Rabbin.

Ehrenpreis, M.

Lärare.

Fried, M.

Kantorer.

Saul, F.; Falk, F. I.

Organist.

Åkerberg, C. E. E.

Kamrerare.

Seligman, Anna.

Vaktmästare.

Johanson, C. V.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Stockholms församlingsbibliotek.

Församlingsbiblioteken.

Församlingsbiblioteken hava utvecklats ur de s. k. sockenbiblioteken. Dessa senare uppstodo i början på 1800-talet men fingo någon kraftigare tillväxt först med 1842 års folkskolestadga, som ålade prästerna att »uppmuntra till inrättande och begagnande av sockenbibliotek och därtill tjänliga böcker föreslå». Sockenbibliotekens blomstringsperiod inföll under 1860-talet. Efter att under 1870- och 1880-talen hava gått tillbaka började under 1890-talet biblioteks-rörelsen åter att utvecklas. De gamla biblioteken rycktes upp ur sitt förfall, och nya biblioteksformer började vinna terräng, såsom nykterhets-, arbetare-, vandrings- och föreningsbibliotek. Statsunderstöd fick denna rörelse först 1905, då riksdagen anvisade 60,000 kr. till folkbibliotek och centrala anstalter för bokförmedling och vandringsbibliotek. Kungl. kungörelsen den 16 juni 1905 ang. understöd åt folkbibliotek särskilde tre olika slag av dylika: 1) församlingsbibliotek, 2) kommunbibliotek, 3) föreningsbibliotek.

Enligt den nu gällande kungl. kungörelsen den 31 dec. 1920 (med ändr. den 18 nov. 1921 och 30 dec. 1922) ang. understödjande av folkbiblioteks-väsendet lämnas understöd dels till *folk- och skolbibliotek*, dels till *riksförbund* om minst 20,000 medlemmar för understödjande av dess genom studiecirklar eller liknande sammanslutningar utövade verksamhet, dels till *förmedlingsanstalter* för vandringsbibliotek och bokförmedlingsanstalter, dels slutligen till *bibliotek vid sjukvårdsinrättningar*, som åtnjuta understöd av allmänna medel. Till av kyrklig kommun upprättat bibliotek utgår understöd av statsmedel med ett belopp av lägst 40, högst 400 kr., mot villkor bl. a., att församlingen förbundit sig att för det år, bidraget avser, tillskjuta minst lika mycket som det begärda statsbidraget, samt att biblioteket regelbundet vissa dagar i veckan kostnadsfritt hålles tillgängligt för allmänheten. Bidraget sökes i Stockholm hos överståthållarämbetet före den 15 februari det år, för vilket detsamma önskas, och utgår icke i kontanter utan i form av bundna böcker, valda ur av ecklesiastikdepartementet uppgjord förteckning och förmedlade till biblioteket genom statsunderstödd förmedlingsanstalt.

I Stockholm finnas tolv församlingsbibliotek, nämligen i Storkyrkoförsamlingen och i Klara, Kungsholms, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Johannes, Engelbrekts (vid Värtan), Katarina, Maria och Bromma församlingar samt ett gemensamt för Östermalms församlingar. Biblioteken sortera i en del församlingar under skol-

råden, i andra under en särskild styrelse, tillsatt av kyrkostämman för två år. Dessa bibliotek omfattade den 31 december 1923 tillsammans 104,706 band och lämnade under år 1923 tillsammans 434,872 hemlån.

Storkyrkoförsamlingens bibliotek.

Skomakaregatan 30, 1 tr. ö. g., St.; expeditionstider: 1 sept.—15 juni måndagar, onsdagar och fredagar 7—9.

I december 1860 väcktes hos Storkyrkoförsamlingens skolstyrelse förslag om »inrättande av något lämpligt läsebibliotek för församlingen»; efter framställning i ärendet av skolstyrelsen beslöt församlingen den 28 april 1861 upprättandet av ett bibliotek, som till en början fungerade både såsom skol- och församlingsbibliotek, tills år 1902 en delning ägde rum; församlingsbiblioteket invigdes i sin nya lokal den 7 nov. 1903. Biblioteket, som den 31 dec. 1923 omfattade 4,020 band, åtnjuter för år 1924 av församlingen i anslag 3,000 kr. Antalet boklån under år 1923 uppgick till 5,267.

Styrelse.

Storkyrkoförsamlingens skolråd (se sid. 158).

Bibliotekarie.

Bengtsson, C. V.

Ett biträde.

Klara församlingsbibliotek.

Klara västra kyrkogata 20, C.; t. Norr 217 33; expeditionstid: vardagar 6—8.

Biblioteket, som tillkommit genom tillfälliga gåvor av privatpersoner, åtnjuter för år 1924 av församlingen ett anslag av 6,831: 54 kr. (1 öre per $\frac{1}{10}$ beviljingskrona). Biblioteket omfattade den 31 dec. 1923 inalles 5,954 band. Antalet boklån under år 1923 uppgick till 17,540.

Styrelse.

*Bokander, H. G. E., kyrkoherde, vice ordf.; Cederschiöld, H. Maria R., skriftställarinna, sekr.; Lindskog, F., överlärare, kassaförvaltare; *Ståhlberg, J. A. A., zinketsare; *Söderberg, F. F. V., fil. dr., ordf.

Suppleanter: *Österberg, I. M. M. (Greta), folkskollärarinna; Ståhlberg, M. E. (Lisa), handelsidkarska.

Bibliotekarie.

Wolffram, Karin F.

Kungsholmens församlingsbibliotek.

Agnegatan 16, 1 tr., C.; t. Norr 19122; expeditionstid: sept.—maj alla dagar läsning å lokalen 1—9, hemlån 5—9; juni—aug. alla vardagar läsning å lokalen samt hemlån 5—8.

I Kungsholms församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolan; år 1901 företogs en delning av detta i ett skolbibliotek och ett bokförråd för vuxna, vilket senare också inrymdes i folkskolehuset Hantverkaregatan 17. Då denna lokal visade sig vara för trång, flyttades biblioteket 1903 till församlingshuset, och 1906 till den nuvarande lokalen. I denna, som omfattar sju rum, har tillfälle till läsning på stället också kunnat beredas. Sedan 1906 lyder biblioteket under en särskild styrelse. Biblioteket, som den 31 dec. 1923 omfattade 18,094 band, åtnjuter för år 1924 av församlingen i anslag 32,450 kr. (4 öre pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona). Antalet hemlån utgjorde år 1923 98,100 av 5,720 låntagare och antalet besök 77,071, därav i läsesalen 25,165.

Styrelse.

Hermansson, K. T. E., vaktmästare; *Johansson, J. E., professor, ordf. och inspektör; *Molin, O. N. J., typograf, vice ordf.; *Stigler, J. E., läroverksadjunkt, kassaförvaltare; Trönberg, P., lärare vid högre folkskolorna, kassakontrollör.

Suppleanter: Edberg, F. O., spårvägsman; *Karlsson, A. F., järnarbete.

Föreståndarinna.

Wahlström, Hulda A.

Första assistent.

Rinman, Ester.

Tre assistenter samt extra assistenter.

Adolf Fredriks församlingsbibliotek.

Saltmätaregatan 1, 1 tr., Va.; t. Norr 247 05; expeditionstider: 15 aug.—15 juni vardagar 6—9, 16 juni—14 aug. måndagar, onsdagar och fredagar 6—9.

Biblioteket upprättades år 1862, inflyttade 1864 i det då uppbbyggda skolhuset Saltmätaregatan 2 och förenades 1902 med en särskild läsesal. Vid Adolf Fredriks församlings delning 1907 värderades biblioteket till 15,000 kr. och inköptes av den nya Adolf Fredriks församling genom erläggande av 5,000 kr. till vardera av

Gustav Vasa och Matteus församlingar. I september 1910 flyttades biblioteket till sin nya lokal i församlingshuset, där dess lokaler utgöras av utlåningssal, tvenne lärum och ett styrelserum. Biblioteket, som den 31 dec. 1923 omfattade 12,254 band, åtnjuter av församlingen för år 1924 ett anslag av 4 öre pr $\frac{1}{10}$ bevillningskrona eller 17,700 kr. Antalet boklån uppgick under år 1923 till 39,286.

Styrelse.

Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor; Holmberg, F. J. (Fanny), folkskollärarinna; *Larsson, J. E., bokhållare; *Rosenberg, J. O., f. d. professor, ordf.; Tholin, C. E., ledamot av arbetsrådet, kassaförvaltare.

Bibliotekarier.

Rosén, C. D., förste bibliotekarie; Tholander, Anna M., andra bibliotekarie.

Tre assistenter.

Gustav Vasa församlingsbibliotek.

Norrtullsgatan 8 B, Va.; t. Vasa 88 11; expeditionstid: okt.—april vardagar 4—9, söndagar 7—9; maj—sept. vardagar 6—9.

Biblioteket har tillkommit genom kyrkostämmans beslut den 29 maj 1908. Den ekonomiska grundvalen utgjordes av 5,000 kr., vilka vid Adolf Fredriks församlings delning erlades till Gustav Vasa församling som lösen för dess andel i den odelade församlingens bibliotek. Redan tidigare fanns väl ett mindre bokförråd tillgängligt i Vasastadens folkhem, Norrtullsgatan 7, men kan församlingsbibliotekets egentliga tillvaro räknas först från november 1909, då låncexpedition och läsesal öppnades i Gustav Vasa församlingshus. Härifrån flyttades biblioteket i november 1912 till sin nuvarande lokal, som omfattar låncexpedition, en läsesal för vuxna och ett lärum för barn samt bibliotekariens arbetsrum. Biblioteket, som den 31 dec. 1923 omfattade 14,034 band, åtnjuter av församlingen för år 1924 ett anslag av 24,450 kr. (7 öre per $\frac{1}{10}$ bevillningskrona). Antalet boklån uppgick år 1923 till 61,979. Biblioteket har samma år haft 56,179 besök, därav i lärummen 27,931.

Styrelse.

*Lagerqvist, A. V., läroverksadjunkt, kassaförvaltare; Lundberg, Hildur Ch., bibliotekarie, sekr. (se nedan); *Löfgren, A., sekreterare, ordf.; Pettersson, C. J., spårvägsman; Thörn, K. H., spårvägsman.

Bibliotekarie.

Lundberg, Hildur Ch.

Två assistenter samt extra assistenter.

**Förs.
bibl.**

Förs. bibl. Matteus församlingsbibliotek.

Västmannagatan 92, Va.; expeditionstid: vardagar 5—9.

Biblioteket, som till en början utgjorde filial till Adolf Fredriks församlingsbibliotek, fick fr. o. m. 1909 års ingång egen styrelse och öppnades för utlåning den 1 sept. samma år. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1923 11,410 band och åtnjuter av församlingen för år 1924 i anslag 21,400 kr. (eller 4 öre per $\frac{1}{10}$ bevilningskrona). Antalet boklån uppgick år 1923 till 77,625.

Styrelse.

Anderberg, A. W., kamrerare, sekr. och kassa-förvaltare; **Berglund**, A. A. T., kyrkoherde, ordf.; **Danielsson**, f. Ahlstrand, H. M. (Stina), fru; **Karlén**, f. Ullman, Anna M. L., fru; **Söderholm**, A. H., järnvägstjänsteman; **Wallin**, J. A., arkitekt; **Wiklund**, E. V., pastorsadjunkt, vice ordf.

Suppleanter: **Bergman**, J. I., järnvägstjänsteman; **Borgström**, J. W., spårvägsman; **Carlsson**, S. G., stationskarl; **Dolk**, L. P., gjutare; **Grape**, E., sekreterare; **Lindahl**, f. Svensson, Frida J., fru; **Nilsson**, P. E., direktör.

Bibliotekarie.

Godlund, C. A.

Två assistenter.

Johannes församlingsbibliotek.

Frejgatan 25, Va.; expeditionstid: sept.—maj alla vardagar 5—8; juni—aug. måndagar, onsdagar och fredagar 5—8.

Biblioteket öppnades år 1862 för medlemmar av Jakobs och Johannes församling; efter denna församlings delning överlämnades biblioteket år 1908 till Johannes församling. Biblioteket, som den 31 dec. 1923 omfattade 8,749 band, åtnjuter av församlingen för år 1924 ett anslag av 10,300 kr. Antalet boklån uppgick år 1923 till 33,350.

Styrelse.

***Hellberg**, J., maskinsnickare; **Kruse**, Ellen C. Ch., f. d. skolföreståndarinna, vice ordf.; **Lundborg**, N., förrädsarbetare; **Pettersson**, Klara S. M., f. d. folkskollärarinna, kassavårdare; **Wassberg**, A., f. d. överlärare, ordf.

Suppleanter: **Hedlund**, K. E., instrumentmakare; **Söhr**, O., vaktmästare.

Bibliotekarie.

Månsson, G.

Två assistenter.

Östermalms församlingars bibliotek.

Sturegatan 38, Ö.; t. 772 16; expeditionstid: sept.—maj vardagar 6—9, söndagar 7—9; juni—aug. vardagar 6—8.

Biblioteket öppnades den 4 febr. 1901 efter initiativ av skolrådet i Hedvig Eleonora församling och genom anslag av församlingen och kallades till en början Hedvig Eleonora församlingsbibliotek; efter församlingsdelningen erhöll det 1906 namnet Östermalms församlingars bibliotek och äges nu gemensamt av Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Biblioteket, som den 31 dec. 1923 omfattade 9,844 band, åtnjuter för år 1924 anslag av de trenne församlingarna med inalles 21,600 kr. Antalet boklån uppgick år 1923 till 45,481.

Styrelse.

Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru, **Källander**, A. J., kyrkoherde, ordf. (valda av Hedvig Eleonora förs.); **Göranson**, J. F., byggmästare, kassaförvaltare, **Sandberg**, K. L. E., kansliråd (valda av Oscars förs.); **Lindblom**, K. A., rektor, **Setterwall**, N. K., andre bibliotekarie vid kungl. biblioteket (valda av Engelbrekts förs.).

Bibliotekarie.

Hallberg, Hallgärd.

Tre assistenter, en extra assistent.

Värtabiblioteket.

Dianavägen 7, Hjorthagen, Värtan; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 6,30—8,30.

På kyrkostämman den 27 nov. 1922 beslöt Engelbrekts församling att upprätta ett församlingsbibliotek vid Värtan, benämnt »Värtabiblioteket». Verksamheten begynte den 5 febr. 1923. Biblioteket är, jämte lokaler för kindergården och arbetsstuga, inrymt i en staden tillhörig byggnad i Hjorthagen och disponerar där expeditionsrum samt lärum för vuxna och för barn. Det åtnjuter för år 1924 ett anslag av församlingen av 7,500 kr. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1923 1,763 band; antalet boklån uppgick år 1923 till 11,154, fördelade på 606 låntagare.

Styrelse.

Branzell, A., överlärare, vice ordf.; **Larsson**, L. O., utnättningsman, skattm.; **Lindblom**, K. A., rektor, ordf.; **Linder**, I. G. M. (Greta), fil. mag., sekr.; **Lundh**, E. V. R., maskinist; **Morberg**, T. O., maskinist; **Setterwall**, N. K., andre bibliotekarie vid kungl. biblioteket.

Bibliotekarie.

Gavelius, G. L. (Elisabet), föreståndare; **Nordström**, C. A.

Katarina församlings lånbibliotek.

(Katarina bokförråd.)

Högbergsgatan 13, Sö.; utlåningstid: vardagar 5,30—7,30 (15 juni—1 sept. endast måndagar, onsdagar och fredagar 5,30—7,30).

År 1896 väcktes hos Katarina församlings kyrkostämma motion om inrättande av ett församlingsbibliotek. Sedan på enskild väg penningmedel och böcker insamlats samt kyrkostämman anslagit 1,000 kr. för ändamålet, kunde bokförrådet öppnas för utlåning den 14 sept. 1898. Biblioteket, som under år 1910 erhöi ny lokal, och som efter församlingsdelningen ($\frac{1}{2}$ 1917) tills vidare jämväl är avsett för Sofia församlings medlemmar, omfattade den 31 dec. 1923 9,951 band och åtnjuter av församlingen för år 1924 i anslag 7,000 kr. Antalet boklån uppgick år 1923 till 24,606, fördelade på 1,459 låntagare.

Styrelse.

Edquist, f. Borgenstierna, C. Märta E., fru; Johnson, O. H., fil. mag., kassaförvaltare; Redin, H. H., redaktör, sekr.; Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Svensson, Anna, fröken.

Bibliotekarie.

Andersson, Magdalena K.

Helgalundens läsestugor.

Svedenborgslunden 2 (för flickor) och 2 A (för gossar), Sö.; läsestugorna öppna varje dag 15 sept.—15 maj 6—8 (för gossar) och 5,30—7,30 (för flickor).

Vid årsskiftet 1921—22 inköpte Katarina församling fastigheten Blekingegatan 22, där en läsestuga för barn var anordnad. Skolrådet beslöt fortsätta dennas verksamhet, som därvid utvidgades till en lokal för flickor och en för gossar. Läsestugorna, som för år 1924 åtnjuta ett anslag från församlingen av 5,000 kr., hade den 31 dec. 1923 ett bokbestånd av 2,025 band. Antalet besök uppgick år 1923 till 6,232 i gossarnas och 5,030 i flickornas avdelning.

Styrelse.

Katarina församlings skolråd (se sid. 162).

Föreståndare.

Åhrstedt, Haralda (avd. för flickor); Nilsson, E. R. (avd. för gossar).

Maria församlings bokförråd.**Förs.
bibl.**

S:t Paulsgatan 39, t. h. in på gården, n. b., Sö.; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 6—8.

I Maria församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolans gymnastiksal vid Timmermansgatan. Det hade tillkommit genom gåvor dels av böcker, dels av penningmedel. Biblioteket erhåller sedan år 1895 anslag av kyrkostämman. För år 1924 utgör detta 4,000 kr.

Biblioteket omfattade den 31 dec. 1923 3,700 band. Antalet boklån under år 1923 utgjorde 18,020, fördelade på 8,399 låntagare.

Styrelse.

Maria församlings skolråd (se sid. 164).

Bibliotekarie.

Dillén, O. A.

Ett biträde.

Bromma folkbibliotek.

Skolhusen vid Bromma kyrka, i Alvik och i Bällstalund; expeditionstid: avd. vid kyrkan fredagar 6—6,30, avd. i Bällstalund tisdagar 6,30—8, avd. i Alvik onsdagar 6—8.

Biblioteket grundlades på 1860-talet genom gåva av en samling böcker, vilken placerades i skolhuset vid kyrkan. Vid uppkomsten av Sundbybergs köping flyttades en del av boksamlingen dit. Den kallades alltför »sockenbibliotek» och stod under kommunalstämmans vård, men år 1892 förändrades namnet till »skolbibliotek», varefter förvaltningen överlyftades till skolrådet och kyrkostämman. Den senare har sedan årligen lämnat anslag till bokinköp och avlönat bokvårdare, varigenom biblioteket i alla avseenden fått karaktär av församlingsbibliotek. Det delades samtidigt i tre delar, som placerades vid kyrkan, i Sundbyberg och i Alvik. Då Sundbyberg år 1909 i skolhänseende skildes från det övriga Bromma, fick köpingen behålla därvarande avdelning av biblioteket. I stället upprättades en annan år 1912 vid den nya skolan i Bällstalund. År 1915 ändrades namnet till »folkbibliotek» och ungdomslitteraturen tillades församlingens folkskolor såsom skolbibliotek (jfr sid. 166). Vården av det återstående, egentliga folkbiblioteket är numera anförtrord åt en särskild, av församlingen utsedd styrelse. För år 1924 åtnjuter biblioteket anslag från församlingen med 3,000 kr. och från stadsfullmäktige med 600 kr. (jfr ovan sid. 281).

Biblioteket, som alljämt består av ovan nämnda tre, var för sig självständigt verksamma avdelningar, omfattade den 31 dec. 1923 2,908 band, fördelade på respektive avdelningar: vid

Förs. bibl. kyrkan 461, i Bällstalund 807 och i Alvik 1,640. Antalet boklån under 1923 utgjorde sammanlagt 2,464, nämligen vid kyrkan 336, i Bällstalund 507 och i Alvik 1,621.

Styrelse.

Andersson, B. T. A., handlande, ordf.; ***Hedvall, A. G.**, folkskollärare, sekrr.; ***Lundholm, C. F.**, eldare; **Sandström, A. T. V.**, överlärare,

kassaförvaltare; ***Videfors, G. J.**, folkskollärare, vice ordf. (se nedan).
Suppleanter: **Andersson, J. A.**, vaktmästare; ***Olofsson, B. H.**, verkstästare.

Bibliotekarier.

Videfors, G. J. (avd. vid kyrkan); **Bergqvist, J. A.** (avd. i Bällstalund); **Pettersson, Anna M. K.** (avd. i Alvik).